

Lietuvos Respublikos 2023 metų
valstybės biudžeto ir
savivaldybių biudžetų finansinių
rodiklių patvirtinimo įstatymo ir
su juo susijusių teisės aktų
projektų aiškinamojo rašto
1 priedas

2023 METŲ VALSTYBĖS BIUDŽETO IR SAVIVALDYBIŲ BIUDŽETŲ FINANSINIŲ RODIKLIŲ PROJEKTŲ APŽVALGA

TURINYS

<u>I. EKONOMINĖS RAIDOS SCENARIJUS</u>	2
<u>II. VALDŽIOS SEKTORIAUS FINANSAI</u>	5
1. <u>Fiskalinė politika</u>	5
2. <u>Vidutinio laikotarpio valdžios sektoriaus finansų projekcijos</u>	8
3. <u>2023 metų valstybės biudžeto rodiklių perklasifikavimai</u>	9
4. <u>Vidutiniu laikotarpiu numatomos fiskalinės rizikos sąrašas ir projekcijų įautrumo analizė</u>	10
5. <u>Valdžios sektoriaus finansų ilgalaikio tvarumo perspektyvos</u>	12
6. <u>Europos Komisijos parengtų Lietuvos makroekonominių ir fiskalinių rodiklių prognozė ir Finansų ministerijos parengto ekonominės raidos scenarijaus bei vidutinio laikotarpio fiskalinių rodiklių projekcijų palyginimas</u>	12
<u>III. 2023–2025 METŲ VALSTYBĖS BIUDŽETO IR SAVIVALDYBIŲ BIUDŽETŲ KONSOLIDUOTOS VISUMOS PLANUOJAMI RODIKLIAI</u>	13
<u>IV. VALSTYBĖS BIUDŽETO PAJAMOS</u>	14
1. <u>Pajamos iš pridėtinės vertės mokesčio</u>	15
2. <u>Pajamos iš gyventojų pajamų mokesčio</u>	15
3. <u>Pajamos iš akcizų</u>	16
4. <u>Pajamos iš pelno mokesčio</u>	17
5. <u>Pajamų netekimai dėl taikomų lengvatų</u>	18
<u>V. VALSTYBĖS BIUDŽETO ASIGNAVIMAI</u>	22
1. <u>Pagrindinės 2023 metų biudžeto projekto kryptys</u>	22
2. <u>2023 metų biudžeto projekte planuojami asignavimai pagal valstybės veiklos sritis</u>	25
3. <u>Valstybės investicijų 2023–2025 metų programa</u>	36
4. <u>Lėšos, planuojamos perkelti iš kitų biudžetinių metų pagal Biudžeto sandaros įstatymo nuostatas</u>	37
<u>VI. SAVIVALDYBIŲ BIUDŽETŲ FINANSINIŲ RODIKLIŲ PROJEKTAS</u>	38

I.

EKONOMINĖS RAIDOS SCENARIJUS

Ekonominės raidos scenarijus parengtas naudojantis statistiniais duomenimis ir kita informacija, paskelbta iki 2022 m. rugpjūčio 31 d. Scenarijaus prielaidos dėl išorės aplinkos atitinka Europos Komisijos¹ 2022 m. liepą paskelbtą ekonominę prognozę.

Nuo 2015 m. sausio 1 d. įsigaliojus Lietuvos Respublikos fiskalinės sutarties įgyvendinimo konstituciniam įstatymui (toliau – Konstitucinis įstatymas), išvadą dėl ekonominės raidos scenarijaus turi pateikti nepriklausoma biudžeto politikos kontrolės institucija, kurios funkcijas, vadovaujantis Lietuvos Respublikos Seimo 2013 m. lapkričio 14 d. nutarimu Nr. XII-592 ir Lietuvos Respublikos valstybės kontrolės įstatymu, pavesta atlikti Lietuvos Respublikos valstybės kontrolei. Valstybės kontrolė 2022 m. rugsėjo 20 d. išvadoje Nr. BPE-7 „Išvada dėl ekonominės raidos scenarijaus tvirtinimo“² teigiama, kad „Esant išskirtiniam neapibrėžtumui, Lietuvos Respublikos finansų ministerijos parengtas ekonominės raidos scenarijus (toliau – ERS) yra nulemtas įvadytų prielaidų ir yra pagrįstas esamais statistiniais duomenimis. Fiskalinė institucija, kurios funkcijas vykdo Valstybės kontrolė (toliau – VK FI), tvirtina 2022 m. rugsėjo 12 d. Finansų ministerijos paskelbtą 2022–2025 m. ekonominės raidos scenarijų, kuris yra tinkamas valdžios sektoriui priskiriamiems biudžetams rengti“.

Lietuvos ekonomikai artimiausiu metu ir toliau teks susidurti su neigiamomis netiesioginėmis Rusijos sukulto karo Ukrainoje pasekmėmis. Numatoma, kad pernai įgytas ekonomikos atsigavimo pagreitis išsikvėps dėl geopolitinės įtampos poveikio ir pasibaigus pirmajam metų pusmečiui (BVP per šį laikotarpį augo 3,2 proc.), likusią metų dalį ekonominė veikla bus pakankamai vangė. Remiantis ekonominio aktyvumo ir išorės aplinkos prielaidomis pagal EK liepos mėn. prognozes, šiemet Lietuvos BVP galėtų augti 1,6 proc., 2023 m. – 1,4 proc., o 2024–2025 m. – po 3 proc. per metus. Padidėjusi įtampa energetikos srityje ES ir išaugusi energetikos krizės tikimybė didina neigiamą riziką dėl šio scenarijaus išsipildymo.

Numatoma, kad karas Ukrainoje neigiamai paveiks ekonominį aktyvumą Lietuvoje, todėl antrojo 2022 m. pusmečio rezultatai nebus tokie geri, kaip pirmojo pusmečio. Projektuojama, kad 2022 m. užimtų gyventojų skaičius augs 1 proc., o nedarbo lygis, apskaičiuotas pagal gyventojų užimtumo tyrimo metodiką, sumažės iki 6,3 proc. Numatoma, kad 2023 m. užimtų gyventojų skaičius išliks stabilus, o nedarbo lygis padidės iki 6,8 proc. Vėlesniais vidutinio laikotarpio metais darbingo amžiaus gyventojų skaičius mažės dėl demografinių priežasčių ir neigiamai veiks darbuotojų pasiūlą ir užimtumo plėtrą. Nedarbo lygis taip pat mažės, tačiau dėl gana didelio ilgalaikių bedarbių skaičiaus išliks aukštesnis nei 6 proc.

Lėtėjant ekonominiam aktyvumui pastaraisiais metais stebėtas atlyginimų augimo pagreitis išblės: numatoma, kad 2022 m. darbo užmokesčio augimo tempas šalyje sieks 12 proc., 2023 m. gali sulėtėti iki 8,1 proc., o vėlesniais vidutinio laikotarpio metais – iki 5,0 proc.

Rusijos karas prieš Ukrainą didina energijos kainas – metinė infliacija, apskaičiuota pagal suderintą vartotojų kainų indeksą, 2022 m. liepos mėn. pakilo iki 20,9 procento, o išankstiniais Statistikos departamento vertinimais rugpjūčio mėnesį išaugo iki 21,1 proc.

Statistiniai duomenys rodo, kad maisto prekių kainų augimas praranda pagreitį. Liepą mėnesinis maisto prekių kainų augimas Lietuvoje buvo mažiausias per pastaruosius 8 mėnesius, o Jungtinių Tautų maisto ir žemės ūkio organizacijos skaičiuojamas pasaulinis maisto kainų indeksas ketvirtą mėnesį iš eilės mažėjo. Reikšmingas indekso sumažėjimas užfiksuotas liepą Ukrainai ir Rusijai pasiekus susitarimą dėl grūdų eksporto iš Ukrainos uostų. Palankesnė kainų raida stebima ir pramoninių ne energijos prekių grupėje, kuri sudaro apie trečdalį vartojimo prekių ir paslaugų krepšelio. Mažėjant tiekimo grandinių suvaržymams, o

¹ Europos Komisijos vasaros prognozė [Summer 2022 Economic Forecast: Russia's war worsens the outlook \(europa.eu\)](https://ec.europa.eu/economy_finance/summer-2022-economic-forecast).

² <https://www.valstybeskontrolė.lt/LT/Product/24110/ishvada-del-ekonomines-raidos-scenarijaus-tvirtinimo>

gyventojų perkamajai galiai silpstant dėl išaugusios infliacijos, šių prekių kainos liepą, palyginti su ankstesniu mėnesiu, išliko stabilios pirmą kartą per pastarąjį pusmetį. Kita vertus, 2022 m. viduryje Rusijai ėmus riboti dujų tiekimą į Europą, o dujų, biokuro ir elektros kainoms biržose ėmus sparčiai augti, brangstančių energijos prekių – ypač elektros ir šilumos energijos – laikotarpis gali užsitęsti. Projektuojama, kad vidutinė metinė infliacija 2022 m. sudarys 17,8 procento, o 2023 m. infliacijos tempas sulėtės iki 6 proc. Infliacijos struktūroje didžiausią dalį sudarys aukštos energijos prekių kainos, kurioms žymų didinantį poveikį turi karas Ukrainoje. 2024–2025 m. laikantis prielaidos, kad energijos žaliavų kainos išliks stabilios, infliacijos tempas turėtų priartėti prie 2 proc.

Brangstant energijos prekėms didės gyventojų išlaidos būsto išlaikymui, tačiau augančių kainų poveikį amortizuoti dalinai padės dujų ir elektros kainų dalies kompensavimas, išplėstas šildymo kompensacijos gavėjų ratas ir kitos pažeidžiamiausių visuomenės grupių perkamosios galios palaikymo priemonės. Numatoma, kad namų ūkių vartojimo išlaidos 2022 m. galėtų augti 2,5 proc., o vidutiniu laikotarpiu, nuslopus ir stabilizavusis kainų augimui, o pajamoms toliau didėjant, gyventojų perkamoji galia stiprės ir namų ūkių vartojimo išlaidos 2023–2025 m. augs vidutiniškai 3,2 proc. per metus.

Karo Ukrainoje sukelta geopolitinė įtampa, vis dar besitęsiantys tiekimo grandinių sutrikimai ir itin padidėjęs neapibrėžtumas apsunkina investicinių projektų planavimą ir įgyvendinimą. Itin nepastovi situacija energijos išteklių rinkose, šuoliuojančios kainos ir kylantys veiklos kaštai lems atsargesnį verslo investavimą, dalies projektų atsisakymą, nors šiuo laikotarpiu dar labiau stiprėja poreikis didinti veiklos efektyvumą ir investuoti į alternatyvius energijos šaltinius. Numatome, kad investicinis procesas šalyje 2022 m. prislops – išlaidos bendrojo pagrindinio kapitalo formavimui augs daugiau nei dvigubai lėčiau (padidės 3 proc.), nei pernai (2021 m. augimo tempas siekė 7 proc.). Vidutiniu laikotarpiu, net ir nuslopus geopolitinėms įtampoms, esminiais investicijų raidą lemsiančiais veiksniais bus išliekantis tinkamos kvalifikacijos darbuotojų trūkumas, poreikis išlaikyti konkurencingumą ir mažinti priklausomybę nuo iškastinio kuro, viešojo sektoriaus vykdoma investicinė politika, įskaitant Europos Sąjungos fondų ir Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo plano lėšas. Numatome, kad išlaidos bendrojo pagrindinio kapitalo formavimui 2023–2025 m. vidutiniškai per metus galėtų būti 5,1 proc. didesnės.

Scenarijus sudarytas išskirtinai padidėjus išorės aplinkos nestabilumui, tebevykstant aktyviems kariniams veiksams Ukrainoje. Išaugęs ekonominis neapibrėžtumas dėl geopolitinės įtamos Europoje, kurią sukėlė Rusijos karas prieš Ukrainą, padidėjusi ilgalaikės infliacijos rizika, įtampa finansų rinkose ir neužtikrintumas dėl globalios ekonomikos perspektyvų – esminiai neigiamos rizikos veiksniai, dėl kurių šiame scenarijuje numatytų pagrindinių rodiklių įverčiai gali keistis. Neigiamų ekonominių pasekmių Lietuvai mastas priklausys nuo to, kaip ilgai užtruks kariniai veiksmai Ukrainoje ir nuo to, kaip ES valstybėms seksis susidoroti su energetikos srityje kylančiais iššūkiais. Naujų viruso atmainų keliama iššūkiai taip pat išlieka tarp neigiamos rizikos veiksnių.

Egzistuoja rizika, kad susiklosčius nepalankioms aplinkybėms, Lietuvos BVP pokytis, palyginti su šiame scenarijuje numatytais įverčiais, 2023 m. gali būti mažiausiai apie du procentinius punktus mažesnis.

1 lentelė. Pagrindiniai makroekonominiai rodikliai

Rodiklio pavadinimas	ESS ³ 2010 kodas	2021	2022	2023	2024	2025
1. Bendrojo vidaus produkto (toliau – BVP) palyginamosiomis kainomis pokytis, procentais	B1*g	5,0	1,6	1,4	3,0	3,0
2. BVP palyginamosiomis kainomis, mln. Eur	B1*g	45531,6	46254,2	46911,3	48339,4	49804,4
3. BVP to meto kainomis pokytis, procentais	B1*g	11,9	18,0	7,5	5,1	5,1
4. BVP to meto kainomis, mln. Eur	B1*g	55383,1	65372,5	70279,4	73838,1	77624,2
5. Darbo našumo (BVP palyginamosiomis kainomis vienam užimtam gyventojui) pokytis, procentais		4,2	0,6	1,4	3,3	3,4
BVP palyginamosiomis kainomis sudedamųjų dalių pokytis, procentais						
6. Namų ūkių vartojimo išlaidos	P.3	7,4	2,5	2,7	3,4	3,4
7. Valdžios sektoriaus vartojimo išlaidos	P.3	0,5	0,6	0,0	0,0	0,0
8. Bendrojo pagrindinio kapitalo formavimas	P.51	7,0	3,0	4,5	5,4	5,4
9. Prekių ir paslaugų eksportas	P.6	15,9	3,0	2,0	3,7	3,7
10. Prekių ir paslaugų importas	P.7	18,7	3,9	3,1	4,1	4,1

2 lentelė. Kainų rodikliai

Rodiklio pavadinimas	2021	2022	2023	2024	2025
	pokytis, procentais				
1. BVP defliatorius	6,5	16,2	6,0	2,0	2,0
2. Namų ūkių vartojimo išlaidų defliatorius	4,6	17,8	6,0	2,0	2,0
3. Valdžios sektoriaus vartojimo išlaidų defliatorius	10,1	15,2	6,9	4,8	4,8
4. Bendrojo pagrindinio kapitalo formavimo defliatorius	4,8	12,0	4,2	2,4	2,4
5. Eksporto (prekių ir paslaugų) defliatorius	5,6	12,5	2,4	1,2	1,2
6. Importo (prekių ir paslaugų) defliatorius	11,9	28,5	3,6	1,1	1,1
7. Suderintas vartotojų kainų indeksas (vidutinis metinis)	4,6	17,8	6,0	2,0	2,0

³ ESS – Europos sąskaitų sistema

3 lentelė. Darbo rinkos rodikliai

Rodiklio pavadinimas	2021	2022	2023	2024	2025
1. Užimtų gyventojų skaičius (pagal gyventojų užimtumo tyrimo apibrėžtį), tūkst. asmenų	1368,6	1382,3	1382,3	1379,5	1374,0
2. Užimtų gyventojų skaičiaus (pagal gyventojų užimtumo tyrimo apibrėžtį) pokytis, procentais	0,8	1,0	0,0	-0,2	-0,4
3. Nedarbo lygis (pagal gyventojų užimtumo tyrimo apibrėžtį), procentais	7,1	6,3	6,8	6,7	6,4
4. Vidutinis mėnesinis bruto darbo užmokestis, Eur	1579,4	1769,2	1912,5	2008,6	2109,1
5. Vidutinio mėnesinio bruto darbo užmokesčio pokytis, procentais	10,6	12,0	8,1	5,0	5,0
6. Darbo užmokesčio fondas, mln. Eur	21137,4	23914,2	25851,2	27094,7	28336,6
7. Darbo užmokesčio fondo pokytis, procentais	13,6	13,1	8,1	4,8	4,6

4 lentelė. Pagrindinės prielaidos

Rodiklio pavadinimas	2021	2022	2023	2024	2025
1. JAV dolerio ir euro keitimo kursas*	1,18	1,06	1,05	1,05	1,05
2. Pasaulio BVP (be ES) augimas, procentais*	5,9	3,0	3,3	3,3	3,3
3. Europos Sąjungos BVP augimas, procentais*	5,4	2,7	1,5	1,5	1,5
4. Pagrindinių eksporto rinkų augimas, procentais	5,3	1,9	1,0	1,0	1,0
5. Naftos kainos (Brent, JAV doleriais už barelį)*	70,7	108,2	95,6	95,6	95,6

* Techninė prielaida, kurią 2022 m. liepos 14 d. viešai paskelbė Europos Komisija
Šaltiniai: EK, Finansų ministerijos skaičiavimai

II. VALDŽIOS SEKTORIAUS FINANSAI

1. Fiskalinė politika

2020 metais kilus COVID-19 pandemijai, įvertinusi tai, kad ekonominiam šalies gyvybingumui palaikyti, sveikatos apsaugai ir visuomenės saugumui užtikrinti taikomų priemonių įgyvendinimo išlaidos turės didelį poveikį valdžios sektoriaus finansams, 2020 m. kovo 27 d. buvo nustatytos išskirtinės aplinkybės⁴.

Išskirtinės aplinkybės nustatomos ir atšaukiamos vadovaujantis Konstitucinio įstatymo 7 straipsniu. Pagal Konstitucinį įstatymą ir Europos Sąjungos (toliau – ES) Stabilumo ir augimo pakta (toliau – SAP), išskirtinės aplinkybės – nepaprastas įvykis, kurio valstybės valdžios institucijos negali kontroliuoti ir kuris daro didelį poveikį valdžios sektoriaus finansų būklei, arba didelis ekonomikos nuosmukis.

⁴ Fiskalinės institucijos išvada, <https://www.valstybeskontrole.lt/LT/Product/23909/isvada-del-neiprastos-padeties-atitikties-isskirtiniu-aplinkybiu-savokai>.

2022 metų vasario mėnesį Rusijos Federacijai pradėjus karinius veiksmus prieš Ukrainą, dėl to itin paaštrėjus geopolitinei situacijai Europoje, Lietuvos Respublikos Seimo 2022 m. vasario 24 d. nutarimu Nr. XIV-929 „Dėl Lietuvos Respublikos Prezidento sprendimo paskelbti nepaprastąją padėtį patvirtinimo“ Lietuvos Respublikos teritorijoje įvesta nepaprastoji padėtis⁵, kuri Lietuvos Respublikos Seimo 2022 m. birželio 28 d. nutarimu Nr. XIV-1244 „Dėl nepaprastosios padėties įvedimo“ pratęsta iki 2022 m. rugsėjo 15 d. 24 valandos 00 minučių. Lietuvos Respublikos Seimas 2022 m. rugsėjo 13 d. nutarimu Nr. XIV-1413 „Dėl nepaprastosios padėties įvedimo“ nepaprastąją padėtį nustatė iki 2022 m. gruodžio 16 d. 24 valandos 00 minučių visame pasienio ruože prie Lietuvos Respublikos valstybės sienos su Baltarusijos Respublika, Rusijos Federacijos Kaliningrado sritimi ir pasienio kontrolės punktuose, esančiuose ne pasienio ruožo teritorijoje.

Rusijos Federacijos karinių veiksmų prieš Ukrainą nulemtos geopolitinės įtampos išaugimas Europoje nuo 2022 metų vasario darė reikšmingą įtaką saugumo, socialinei, ekonominei, įskaitant energetikos kainų spartų augimą, situacijai Lietuvoje ir visoje Europos Sąjungoje. Didelis neapibrėžtumas dėl geopolitinės padėties Europoje 2022–2023 metų laikotarpiu, tikėtina, toliau reikšis neigiamais padariniais Europos Sąjungos valstybių narių, tarp jų – Lietuvos – ekonomikoms, padidėjusia socialine įtampa visuomenėse. Šiomis aplinkybėmis reikia tikslinių ir į pažeidžiamiausias visuomenės grupes nukreiptų priemonių, taip pat skirtų dėl karinių veiksmų iš šalies pasitraukusiems ir prieglobstį Lietuvoje radusiems Ukrainos žmonėms padėti ir Lietuvos krašto saugumui ir gynybos pajėgumams stiprinti. Šių priemonių poreikis ir ženklus neigiamas poveikis valdžios sektoriaus finansams išliks 2023 metais.

Vyriausybė, atsižvelgdama į reikšmingai mažtanti, palyginti su 2020-2021 metais, su COVID-19 pandemijos valdymu ir jos sukeltų pasekmių švelninimo susijusių priemonių poreikį ir, tvyrant dideliame neapibrėžtumui dėl geopolitinės padėties Europoje, iškilusią būtinybę stiprinti krašto gynybą, kylant kainoms padėti verslui, žmonėms, įgaliojo Finansų ministeriją inicijuoti išskirtinių aplinkybių, paskelbtų dėl COVID-19, atšaukimą ir išskirtinių aplinkybių nustatymą naujai dėl geopolitinės situacijos ir jos galimo neigiamo poveikio valdžios sektoriaus finansams⁶. VK FI 2022 m. rugsėjo 20 d. išvadoje patvirtino išskirtinių aplinkybių dėl COVID-19 atšaukimą ir 2022 metais susiklosčiusios geopolitinės situacijos ir jos galimo neigiamo poveikio valdžios sektoriaus finansams atitiktį išskirtinių aplinkybių sąvokai⁷.

Nuo 2020 metų taikoma bendroji SAP išimtis – SAP lankstumo sąlyga, kurią 2020 – 2021 metais Europos Komisija taikė dėl COVID-19 pandemijos, valstybėms narėms patyrus ekonominį nuosmukį ir numčius didelės apimties valdžios sektoriaus išlaidas, susijusias su COVID-19 pandemijos valdymu ir jos padarinių ekonomikai, socialinei aplinkai, sveikatos apsaugos sistemai švelninimu. Europos Komisija, įvertinusi geopolitinės situacijos neapibrėžtumą dėl 2022 metų vasario mėnesį prasidėjusių Rusijos Federacijos karinių veiksmų prieš Ukrainą, ir besireiškiantį šios situacijos neigiamą poveikį ES ir atskirų jos valstybių ekonomikoms, pradėjus sparčiai kilti energijos kainoms, taip pat į tai, kad 2022-2023 metais reikalingos pagalbos priemonės, kurių taikymas didins valdžios sektoriaus išlaidas ir / arba mažins pajamas, pratęsė SAP išimties taikymą 2022-2023 metais.

Galiojant bendrajai SAP išimčiai, nėra taikomos SAP nustatytos fiskalinės drausmės taisyklės, o struktūrinio valdžios sektoriaus balanso nukrypimas nuo vidutinio laikotarpio tikslo, įgyvendinant tikslines pagalbos priemones, nelaikomas neatitinkančiu SAP.

⁵ Seimo 2022 m. kovo 10 d. nutarimas Nr. XIV-932 „Dėl nepaprastosios padėties įvedimo“, <https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAD/c2966eb2a07111ec9e62f960e3ee1cb6?positionInSearchResults=0&searchModelUUID=db305de9-607b-41e5-b6ec-7220e05d4217>.

⁶ Vyriausybės įgaliojimas Finansų ministerijai, <https://finmin.lrv.lt/uploads/finmin/documents/files/Nutarimas%20d%C4%971%20%C4%AFgaliojim%C5%B3%20suteikimo1.pdf>.

⁷ Fiskalinės institucijos išvada, file:///C:/Users/Radzeviciene_E/Downloads/ishvada-del-susidariusios-padeties-atitikties-isskirtiniu-aplinkybiu-savokai.pdf.

Esant išskirtinėms aplinkybėms ir atsižvelgiant į tai, kad pagal ERS apskaičiuotas produkcijos atotrūkis nuo potencialo 2022–2025 metais bus neigiamas, Konstituciniame įstatyme nustatytos fiskalinės drausmės taisyklės 2022 metais valdžios sektoriui netaikomos. Biudžeto projektas parengtas atsižvelgiant į paskelbtas išskirtines aplinkybes ir bendrąją SAP išimtį.

2022 metų biudžeto įstatyme buvo suplanuotas 3,3 procento BVP valdžios sektoriaus deficitas. Atsižvelgiant į krašto gynybos stiprinimo poreikį, 2022 metų kovo mėnesį patikslintas 2022 metų biudžetas⁸, krašto gynybai skiriant ne 2,05 procento BVP, o 2,52 procento BVP atitinkančią lėšų sumą. 2022 metų gegužės mėnesį dar kartą pakeistas 2022 metų biudžeto įstatymas, kuriame numatytas 4,9 proc. BVP valdžios sektoriaus deficitas⁹.

Įvertinus Įstatymo projekto rengimo metu turėtus naujausius duomenis apie valdžios sektoriui priskiriamų biudžetų pajamų ir išlaidų planų vykdymą, numatoma, kad **2022 metais valdžios sektoriaus deficitas gali siekti 2 procentus BVP**. Mažesnę, negu 2022 m. biudžeto įstatyme deficitą lemia didesnės negu planuota pajamos ir mažesnės išlaidos (daroma prielaida, kad dalies numatytyjų lėšų gali neprireikti priemonėms finansuoti).

Numatoma, kad 2022 metų struktūrinis valdžios sektoriaus deficitas sudarys 2 procentus BVP, o pirminis struktūrinis deficitas padidės 0,7 procentiniais punktais BVP, palyginti su 2021 metų pirminiu struktūriniu deficitu. Pirminio struktūrinio deficito didėjimas rodo vykdomą anticiklinę ekspansinę (ekonomiką skatinančią) politiką.

Struktūrinio valdžios sektoriaus balanso projekcija parengta išskirtinai didelio neapibrėžtumo aplinkybėmis, kai sudėtinga įvertinti ekonomikos ciklo būklę.

5 lentelė. Valdžios sektoriaus balansai

Rodiklio pavadinimas	2021 metai	2022 metai	2023 metai	2024 metai	2025 metai
Nominalus valdžios sektoriaus balansas	-1,0	-2,0	-4,9	-1,8	-1,4
Struktūrinis valdžios sektoriaus balansas	-1,4	-2,0	-3,8	-1,0	-0,8
Pirminis struktūrinis valdžios sektoriaus balansas	-1,0	-1,7	-3,3	-0,3	0,1

Kaip numatyta Įstatymo projekte, **2023 metams** planuojamas 4,9 procento BVP valdžios sektoriaus deficitas. Lietuvos Respublikos 2023 metų valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatymo, Valstybinio socialinio draudimo fondo, Privalomojo sveikatos draudimo fondo ir kitų valdžios sektoriui priskiriami biudžetai atitinka 2023 metams valdžios sektoriaus planuojamą balanso rodiklį.

Valdžios sektoriaus balanso rodiklis nustatytas atsižvelgiant į:

✓ Lietuvos ekonomikos ciklo būklę, kuri pagal Finansų ministerijos parengtą ir VK FI patvirtintą ERS rodo, kad 2023 metais Lietuvos ekonomika augs lėčiau, nei potencialiai galėtų, ir produkcijos atotrūkis nuo potencialo bus neigiamas.

✓ 2023 metais numatomą taikyti bendrąją SAP išimtį ir pagal Konstitucinį įstatymą nustatytas išskirtines aplinkybes, kai nėra taikomos Konstitucinio įstatymo 3 straipsnio 1 dalyje ir 3 straipsnio 3 dalyje nustatytos perteklinio valdžios sektoriaus ir išlaidų ribojimo taisyklės, o struktūrinio postūmio užduotis nenustatoma.

✓ Poreikį imtis laikinų pagalbos priemonių, skirtų žmonėms, verslui, Ukrainos žmonėms, besitraukiantiems nuo Rusijos karinių veiksmų Ukrainoje, tvyrant didelei geopolitinei įtampai Europoje ir dėl jos besireiškiant neigiamiems padariniais Europos valstybių, taip pat ir Lietuvos, ekonomikoms, socialinei aplinkai.

⁸2022 m. kovo 17 d. Lietuvos Respublikos 2022 metų valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatymo Nr. XIV-745 14 straipsnio pakeitimo įstatymas Nr. XIV-943, <https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAD/a8a91e42a5fc11ecaf79c2120caf5094?jfwid=-3u6wv6mul>.

⁹ 2022 metų biudžeto pakeitimo įstatymas, <https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAD/3d978f53d74911ecb1b39d276e924a5d?positionInSearchResults=0&searchModelUUID=6c83f249-884e-48b1-a23b-e51c2c1244ca>.

Valdžios sektoriaus pajamų, išlaidų projekcijos apima ir ES Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonės (toliau – EGADP) dotacijų bei paskolų dalies lėšų sumas, kurias numatoma 2022–2026 metais panaudoti įgyvendinant EGADP plane numatytas priemones.

2023 metais, kai projektuojamas neigiamas produkcijos atotrūkis nuo potencialo, numatomas –3,3 procento BVP valdžios sektoriaus pirminis struktūrinis balansas rodo planuojamą anticiklinę ekspansinę fiskalinę padėtį. O valdžios sektoriaus pirminio struktūrinio deficito 1,6 procentinio punkto BVP padidėjimas, palyginti su numatomu 2022 metų pirminiu struktūriniu balansu, rodo anticiklinę ekonomiką skatinantį impulsą.

Tarybos rekomendacijoje Lietuvai¹⁰ teigiama, kad 2022–2023 metais yra tikslinga „2023 metais užtikrinti, kad nacionalinėmis lėšomis finansuojamų einamųjų išlaidų augimas atitiktų bendrą neutralios politikos kryptį, atsižvelgiant į tolesnę laikiną ir tikslingą paramą namų ūkiams ir įmonėms, kurie labiausiai pažeidžiami dėl energijos kainų šuolių, ir pabėgėliams iš Ukrainos. Būti pasirengusiais einamąsias išlaidas pritaikyti prie kintančios situacijos. Didinti viešąsias investicijas į žaliąją ir skaitmeninę pertvarką ir energetinį saugumą, be kita ko, naudojantis EGADP, „RePowerEU“ ir kitų ES fondų lėšomis. Laikotarpiu po 2023 metų vykdyti fiskalinę politiką, kuria siekiama užtikrinti apdairių vidutinio laikotarpio fiskalinę būklę.“

Europos Komisija atliks 2023 metų Lietuvos biudžeto projekto atitikimo SAP vertinimą ir jį paskelbs 2022 metų lapkričio mėnesio antrojoje pusėje. Vertinimas bus atliekamas atsižvelgiant į 2023 metams taikomą bendrąją SAP išimtį. Šiam vertinimui Europos Komisija naudoja savo makroekonominės ir fiskalines projekcijas, kurios numatomos skelbti 2022 metų lapkričio viduryje.

2. Vidutinio laikotarpio valdžios sektoriaus finansų projekcijos

2022 metų vasario mėnesį Rusijos pradėtų karinių veiksmų prieš Ukrainą sukelta geopolitinė įtampa Europoje išlieka, dėl to tvyro didelis neapibrėžtumas dėl ekonomikos raidos 2023 ir likusiais vidutinio laikotarpio metais. Todėl tikslingas kuo apdairesnis valdžios sektoriaus finansų valdymas, siekiant išlaikyti ilgalaikį valdžios sektoriaus finansų tvarumą. Svarbu neprisiimti naujų ilgalaikių įsipareigojimų, šiems įsipareigojimams vykdyti neužtikrinant naujo ilgalaikio pajamų šaltinio.

Darant prielaidą, kad didelės apimties pagalbos priemonių 2024–2025 metais nebereikės, ekonominė raida atitiks 2022 metų rugsėjo mėnesio ERS, valdžios sektoriaus deficitas mažėtų. Atkreiptinas dėmesys, kad apžvalgoje pateikti 2024–2025 valdžios sektoriaus finansų rodikliai yra techninė projekcija, kuri bus tikslinama rengiant Lietuvos stabilumo 2023 metų programą. Neatmestina, kad 2024–2025 metais vėl gali būti pradėtos taikyti Konstituciniame įstatyme nustatytos ir SAP numatytos fiskalinės drausmės taisyklės.

6 lentelė. Vidutinio laikotarpio valdžios sektoriaus finansų projekcijos

Rodiklio pavadinimas	ESS* 2010 kodas **	2022 metai	2023 metai		2024 metai	2025 metai
		BVP procen- tas*	mln. eurų	BVP procen- tas*	BVP procen- tas*	BVP procen- tas*
Grynasis skolinimas (+) / grynasis skolinimasis (–)						
1. Valdžios sektorius	S.13	-2,0	-3416,6	-4,9	-1,8	-1,4
2. Centrinė valdžia	S.1311	-3,0	-3596,6	-5,1	-2,1	-1,5
3. Krašto valdžia	S.1312	–	–	–	–	–
4. Vietos valdžia	S.1313	0,2	-94,7	-0,1	-0,1	-0,1

¹⁰ Tarybos rekomendacija dėl Lietuvos 2022 m. nacionalinės reformų darbotvarkės su Tarybos nuomone dėl 2022 m. Lietuvos stabilumo programos, <https://op.europa.eu/lt/publication-detail/-/publication/912a27a8-da8f-11ec-a95f-01aa75ed71a1/language-en>.

Rodiklio pavadinimas	ESS* 2010 kodas **	2022 metai	2023 metai		2024 metai	2025 metai
		BVP procen- tas*	mln. eurų	BVP procen- tas*	BVP procen- tas*	BVP procen- tas*
5. Socialinės apsaugos fondai	S.1314	0,7	274,6	0,4	0,4	0,3
Valdžios sektorius						
6. Visos pajamos	OTR	36,7	25789,3	36,7	37,7	37,0
7. Visos išlaidos	OTE	38,7	29205,9	41,6	39,5	38,4
8. Grynas skolimas / skolinimasis	B.9	-2,0	-3416,6	-4,9	-1,8	-1,4
9. Palūkanų mokėjimas	D.41	0,3	337,9	0,5	0,7	0,9
10. Pirminis balansas		-1,8	-3078,8	-4,4	-1,1	-0,5
11. Vienkartinės ir kitos laikinosios priemonės		0,3	-107,8	-0,2	0,0	0,0
Pajamos						
12. Pajamos iš mokesčių (12 = 12a + 12b + 12c)		21,6	14844,4	21,1	22,1	22,3
12a. Pajamos iš netiesioginių mokesčių	D.2	11,4	7898,0	11,2	11,7	11,7
12b. Pajamos iš tiesioginių mokesčių	D.5	10,2	6934,7	9,9	10,4	10,6
12c. Turto mokesčiai	D.91	0,0	11,7	0,0	0,0	0,0
13. Socialinio draudimo įmokos	D.61	10,0	6993,5	10,0	10,3	10,1
14. Pajamos iš turto	D.4	0,4	228,8	0,3	0,3	0,3
15. Kitos		4,6	3722,6	5,3	5,0	4,4
16 = 6. Visos pajamos	OTR	36,7	25789,3	36,7	37,7	37,0
Pajamos iš mokesčių ir įmokų (D.2 + D.5 + D.61 + D.91 – D.995)		31,6	21830,8	31,1	32,4	32,3
Išlaidos						
17. Atlygis darbuotojams + tarpinis vartojimas	D.1+P. 2	15,5	11609,7	16,5	16,3	15,7
17a. Atlygis darbuotojams	D.1	10,4	7355,3	10,5	10,4	10,3
17b. Tarpinis vartojimas	P.2	5,2	4254,4	6,1	5,8	5,4
18. Socialinės išmokos (18 = 18a + 18b)	D.6M	14,7	10777,0	15,3	15,3	15,3
iš kurių nedarbo išmokos		0,5	353,9	0,5	0,5	0,5
18a. Socialiniai pervedimai natūra	D.632	2,0	1454,4	2,1	2,2	2,3
18b. Socialinės išmokos, išskyrus socialinius pervedimus natūra	D.62	12,7	9322,6	13,3	13,1	12,9
19 = 9. Palūkanų mokėjimas	D.41	0,3	337,9	0,5	0,7	0,9
20. Subsidijos	D.3	2,0	1389,0	2,0	0,3	0,3
21. Bendrojo pagrindinio kapitalo formavimas	P.51G	3,0	2669,1	3,8	3,8	3,5
22. Kapitalo pervedimai	D.9	0,8	713,2	1,0	0,8	0,7
23. Kitos		2,4	1710,0	2,4	2,2	2,1
24 = 7. Visos išlaidos	OTE	38,7	29205,9	41,6	39,5	38,4

Šaltinis: Finansų ministerija.

* Dėl apvalinimo eilučių sumos gali nesutapti su detalizuotais duomenimis.

**ESS*2010 – Europos sąskaitų sistema 2010.

7 lentelė. Vidutinio laikotarpio struktūriniai balanso rodikliai

Rodiklio pavadinimas	BVP procentas*			
	2022 metai	2023 metai	2024 metai	2025 metai
1. BVP augimas / grandine susietos apimtys augimas	1,6	1,4	3,0	3,0
2. Valdžios sektoriaus grynasis skolinimas (+) / skolinimasis (–)	–2,0	–4,9	–1,8	–1,4
3. Palūkanos	0,3	0,5	0,7	0,9
4. Vienkartinės ir kitos laikinosios priemonės	0,3	–0,2	0,0	0,0
5. Produkcijos atotrūkis nuo potencialo	–1,0	–2,4	–2,0	–1,5
6. Ciklinė biudžeto dedamoji	–0,4	–1,0	–0,8	–0,6
7. Balansas, pakoreguotas pagal ciklą (2 – 6)	–1,6	–3,9	–1,0	–0,8
8. Struktūrinis balanso rodiklis (7 – 4)	–2,0	–3,8	–1,0	–0,8
9. Pirminis struktūrinis valdžios sektoriaus balansas	–1,7	–3,3	–0,3	0,1
10. Pirminio struktūrinio valdžios sektoriaus balanso pokytis	–0,7	–1,6	3,0	0,4

Šaltinis: Finansų ministerija.

* Dėl apvalinimo eilučių sumos gali nesutapti su detalizuotais duomenimis.

3. 2023 metų valstybės biudžeto rodiklių perklasifikavimai

8 lentelė. 2023 metų valstybės biudžeto rodiklių perklasifikavimai, atliekami valdžios sektoriaus balanso rodiklių perskaičiuojant pagal Europos sąskaitų sistemą (ESS‘2010)

Rodiklis	mln. eurų*
Pajamų korekcijos iš viso:	292,7
Iš jų:	
pridėtinės vertės mokestis, akcizai, gyventojų pajamų mokestis	292,2
įplaukos už leidimus naudoti radijo dažnius	0,5
Išlaidų korekcijos iš viso:	146,8
Iš jų:	
sumokėtų ir priskaičiuotų palūkanų skirtumas	108,4
finansinė nuoma	–1,3
Palangos viešosios ir privačiosios partnerystės projektas	–0,8
krašto apsaugos sritys išlaidos karinei įrangai ir atsargoms įsigyti	43,7
kompensacijoms piliečiams už išperkamą žemę	–3,1
kompensacija už Lietuvos žydų religinių bendruomenių nekilnojamąjį turtą	–0,2
tiesioginės išmokos iš valstybės biudžeto už praėjusius metus, išmokėtos einamaisiais metais	–3,8
tiesioginės išmokos iš valstybės biudžeto už einamuosius metus, išmokėtos ateities metais	4,0

Šaltinis: Finansų ministerija.

* Dėl apvalinimo eilučių sumos gali nesutapti su detalizuotais duomenimis. Teigiama korekcija reiškia pajamų arba išlaidų didėjimą; neigiama korekcija reiškia pajamų arba išlaidų mažėjimą.

4. Vidutiniu laikotarpiu numatomos fiskalinės rizikos sąrašas ir projekcijų jautrumo analizė

Valdžios sektoriaus fiskaliniai rodikliai 2022 metais ir kitais vidutinio laikotarpio metais gali blogėti išsipildžius neigiamai rizikai, susijusiai su ERS (žiūrėti skyrių „Ekonominės raidos scenarijus“), kitomis rizikomis išvardintomis lentelėje.

9 lentelė. Rizikos, susijusios su ERS

Rizika	Rizikos šaltinis	Rizikos laipsnis	Rizikos pasireiškimo tikėtinumumas
Geopolitinės situacijos pokyčiai	Geopolitinei įtampai išliekant ar stiprėjant, gali didėti saugumo (taip pat ir kibernetinio) ir gynybos stiprinimo poreikiai, kas lemtų didesnes valdžios sektoriaus išlaidas	aukštas	aukštas
Pabėgėlių krizė	Paastrėjus pabėgėlių krizei, gali tekti skirti papildomai lėšų jai valdyti ir (arba) Lietuvos-Baltarusijos pasienio apsaugai stiprinti.	vidutinis	aukštas
COVID-19 pandemijos raida	Pasikartojus COVID-19 viruso sukeltos ligos protrūkiui, gali tekti skirti papildomų lėšų, skirtų su COVID-19 susijusioms priemonėms finansuoti. Dėl to didėtų valdžios sektoriaus išlaidos.	vidutinis	vidutinis
EGADP plano įgyvendinimas	Jeigu EGADP plano įgyvendinimo metu dalis plane numatytų rodiklių nebūtų pasiekti ir dalies EGADP dotacijos lėšų nebūtų gauta, dėl to valdžios sektoriaus balansas gali blogėti, palyginti su planuojamu	vidutinis	vidutinis
Valstybės valdomų įmonių veikla	Veiklos rezultatų gerėjimas arba blogėjimas gali didinti arba mažinti į valstybės biudžetą sumokamų dividendų sumas	vidutinis	vidutinis
Indėlių ir investicijų draudimas	Įvykus kredito įstaigų bankrotui didėtų centrinės valdžios išlaidos dėl išpareigojimų indėlininkams vykdymo	žemas	žemas
Krašto apsaugos išlaidų duomenų statistinės korekcijos	Karinės įrangos, ginklų ir atsargų įsigijimo išlaidų prognozių ir faktinių duomenų, valdžios sektoriaus finansų statistikoje vertinamų kaupiamuoju principu (pagal ESA), reikšmingi skirtumai gali didinti arba mažinti valdžios sektoriaus išlaidas	aukštas	aukštas
Politinis ciklas	Patiriamas spaudimas prisiimti ilgalaikius išpareigojimus gali didinti valdžios sektoriaus išlaidas, jeigu nebus numatyti nauji tvarūs pajamų šaltiniai šioms ilgalaikiams išpareigojimams vykdyti	aukštas	vidutinis
Pasaulio finansų rinkų sąlygos	Pokyčiai pasaulio finansų rinkose gali didinti Vyriausybės skolinimosi sąnaudas	vidutinis	vidutinis
Stichinės nelaimės	Dėl liūčių, gaisrų, sausrų, epidemijų padarinių viešajam ir/arba privačiajam sektoriui mažinimo priemonių taikymo gali didėti valdžios sektoriaus išlaidos ir/ar mažėti pajamos	vidutinis	vidutinis
Demografiniai pokyčiai	Besikeičianti visuomenės amžiaus struktūra, geresnis arba blogesnis, nei laukta, migracijos balansas valdžios sektoriaus balansą gali paveikti tiek teigiamai, tiek neigiamai	vidutinis	vidutinis

Lietuvos ekonomika yra maža ir atvira, todėl prekybos partnerių ekonominė padėtis ir ateities perspektyvos daro didelę įtaką Lietuvos ūkio raidai. Vidutiniu laikotarpiu ekonominė raida, palyginti su numatyta ERS, paskelbtame 2022 m. rugsėjo 12 d., gali būti spartesnė arba lėtesnė. Tvyrant itin dideliame neapibrėžtumui egzistuoja nukrypimo nuo ERS rizika, kuri iš esmės kyla dėl išorinių veiksnių. Todėl buvo atlikti techniniai skaičiavimai ir sudaryti alternatyvūs scenarijai, darant prielaidą, kad BVP augimas atitinkamais vidutinio laikotarpio metais bus 1 procentiniu punktu mažesnis nei ERS (pesimistinis scenarijus), ir darant prielaidą, kad BVP augimas atitinkamais vidutinio laikotarpio metais bus 1 procentiniu punktu didesnis nei ERS (optimistinis scenarijus).

10 lentelė. Alternatyvūs scenarijai

Rodiklio pavadinimas	2023 metai	2024 metai	2025 metai
Ekonominės raidos scenarijus			
BVP palyginamosiomis kainomis pokytis, procentais	1,4	3,0	3,0
BVP to meto kainomis, mln. eurų	70279,4	73838,1	77624,2
BVP to meto kainomis pokytis, procentais	7,5	5,1	5,1
Pesimistinis scenarijus			
BVP palyginamosiomis kainomis pokytis, procentais	0,4	2,0	2,0
BVP to meto kainomis, mln. eurų	70548,9	74350,5	78403,7
BVP to meto kainomis pokytis, procentais	7,8	5,4	5,5
Optimistinis scenarijus			
BVP palyginamosiomis kainomis pokytis, procentais	2,4	4,0	4,0
BVP to meto kainomis, mln. eurų	69977,5	73275,1	76775,6
BVP to meto kainomis pokytis, procentais	7,2	4,7	4,8

Šaltinis: Finansų ministerija.

Vidutiniu laikotarpiu rinkoje 1 procentiniu punktu padidėjus kintamosioms ir fiksuotosioms palūkanų normoms, mokėtinos už centrinės valdžios prisiimtus naujus įsipareigojimus palūkanos 2023–2025 metais padidėtų atitinkamai 48,2 mln. eurų, 101,9 mln. eurų ir 136,5 mln. eurų, tai yra vidutiniškai po 12,7 bazinius punktus BVP per metus.

Sumažėjus (padidėjus) BVP augimui 1 procentiniu punktu, valdžios sektoriaus pajamos sumažėtų (padidėtų) vidutiniškai apie 0,4 proc. BVP.

11 lentelė. Pajamų ir centrinės valdžios mokėtinų palūkanų jautrumo analizė

Rodiklio pavadinimas	2023 metai	2024 metai	2025 metai
Valdžios sektoriaus pajamų padidėjimas arba sumažėjimas pasitvirtinus pesimistiniam arba optimistiniam* scenarijui, mln. eurų	117,9	227,5	343,4
Valdžios sektoriaus balanso pokytis dėl pajamų pokyčio pasitvirtinus pesimistiniam arba optimistiniam* scenarijui, proc. BVP	0,2	0,3	0,4
Mokėtinų centrinės valdžios palūkanų pokytis, 1 procentiniu punktu padidėjus (sumažėjus) kintamosioms ir fiksuotosioms palūkanų normoms, mln. eurų	48,2 (–48,2)	101,9 (–101,9)	136,5 (–136,5)
Valdžios sektoriaus balanso pokytis, atitinkamai padidėjus (sumažėjus) mokėtinoms centrinės valdžios palūkanoms, proc. BVP	–0,1 (0,1)	–0,1 (0,1)	–0,2 (0,2)

Šaltinis – Finansų ministerija.

* Pajamų jautrumas vertintas pagal lentelėje „Alternatyvūs scenarijai“ pateiktus duomenis.

5. Valdžios sektoriaus finansų ilgalaikio tvarumo perspektyvos

Europos Komisijos 2022 metų pavasarį atliktas Lietuvos valdžios sektoriaus finansų ilgalaikio tvarumo vertinimas¹¹ rodo, kad, palyginti su ilgalaikio tvarumo vertinimu, atliktu 2021 metais, ilgalaikio valdžios sektoriaus finansų tvarumo rizika yra padidėjusi iki vidutinės. Ilgalaikio valdžios sektoriaus finansų tvarumo rizikos rodiklio reikšmė siekia 2,5 procento ir peržengia 2 procentų ribą, iki kurios rizika dėl ilgalaikio valdžios sektoriaus finansų tvarumo

¹¹ Europos Komisijos 2022 gegužės 23 d. dokumentas (85 psl.), <https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/273e9184-da85-11ec-a95f-01aa75ed71a1/language-en/format-PDF/source-269898635>.

vertintina kaip maža. Rizikos padidėjimą iš esmės lemia 2020 metais išaugusi valdžios sektoriaus skola.

6. Europos Komisijos parengtų Lietuvos makroekonominių ir fiskalinių rodiklių prognozių ir Finansų ministerijos parengto ekonominės raidos scenarijaus bei vidutinio laikotarpio fiskalinių rodiklių projekcijų palyginimas

Finansų ministerijos ERS projekcijos, paskelbtos 2022 m. rugsėjo 12 d., parengtos naudojant naujausius statistinius duomenis ir kitą iki 2022 m. rugpjūčio 31 d. gautą informaciją.

12 lentelė. Naujausių žinomų Finansų ministerijos ir Europos Komisijos parengtų makroekonominių pagrindinių rodiklių projekcijų palyginimas

Rodiklis	Metai	Institucijos pavadinimas	
		Finansų ministerija (2022 metų rugsėjis)	Europos Komisija (2022 metų liepa)
BVP palyginamosiomis kainomis pokytis, proc.	2022	1,6	1,7
	2023	1,4	2,6
BVP defliatoriaus pokytis, proc.	2022	16,2	7,4
	2023	6,0	3,0
BPKF pokytis, proc.	2022	3,0	2,7
	2023	4,5	4,6
Namų ūkių vartojimo išlaidų pokytis, proc.	2022	2,5	3,9 ¹
	2023	2,7	3,1 ¹
Suderinto vartotojų kainų indekso pokytis, proc.	2022	17,8	12,5
	2023	6,0	3,0
Nedarbo lygis, proc.	2022	6,3	7,2
	2023	6,8	7,2
Vidutinio mėnesinio bruto darbo užmokesčio pokytis, proc.	2022	12,0	² 8,7
	2023	8,1	² 6,2

¹ Privatus vartojimas (pokytis, proc.), susidedantis iš namų ūkių ir NPI, aptarnaujančių namų ūkių, vartojimo išlaidų.

² Atlygis vienam darbuotojui.

Finansų ministerijos parengtos fiskalinių rodiklių projekcijos, pateiktos Apžvalgoje, yra parengtos naudojant iki 2022 m. rugsėjo 10 d. paskelbtus statistinius duomenis, 2022 m. rugsėjo 12 d. paskelbto Finansų ministerijos parengto ERS duomenis, taip pat kitą iki spalio 6 dienos gautą informaciją iš valdžios sektoriui priskiriamų subjektų (Valstybinio socialinio draudimo fondo, Privalomojo sveikatos draudimo fondo, valstybės įmonės „Indėlių ir investicijų draudimas“, Krašto apsaugos ministerijos ir kitų).

13 lentelė. Naujausių žinomų Finansų ministerijos ir Europos Komisijos parengtų valdžios sektoriaus pagrindinių rodiklių projekcijų palyginimas

Proc. BVP	Metai	Institucijos pavadinimas	
		Finansų ministerija (2022 metų spalio)	Europos Komisija (2022 gegužė)
Valdžios sektoriaus balansas	2022	-2,0	-4,6
	2023	-4,9	-2,3
Struktūrinis balanso rodiklis	2022	-2,0	-4,0
	2023	-3,8	-1,5

Šaltinis – Finansų ministerija; Europos Komisijos 2020 m. gegužės mėn. prognozės

Finansų ministerijos ir Europos Komisijos projekcijų rengimo laiko nesutapimas lemia 2022 metų birželio mėnesio Europos Komisijos ir 2022 metų spalio mėnesio Finansų ministerijos paskelbtų projekcijų skirtumą.

III. 2023–2025 METŲ VALSTYBĖS BIUDŽETO IR SAVIVALDYBIŲ BIUDŽETŲ KONSOLIDUOTOS VISUMOS PLANUOJAMI RODIKLIAI

Kartu su 2023 metų valstybės biudžeto projektu teikiamu Lietuvos Respublikos Seimo nutarimu tvirtinami 3 biudžetinių metų valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų konsoliduotos visumos (neįskaitant savivaldybių biudžetams skirtų valstybės biudžeto asignavimų) planuojami rodikliai – pajamos ir asignavimai.

14 lentelė. 2023–2025 metų valstybės biudžeto (VB) ir savivaldybių biudžetų (SB) konsoliduotos visumos pagrindiniai rodikliai, mln. eurų

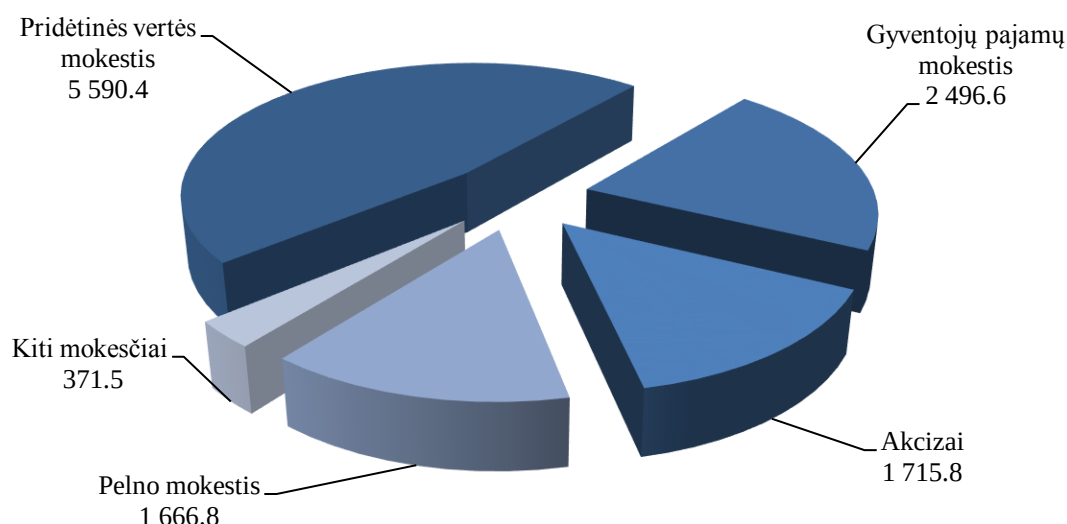
	2022 m. planas	2023 m. projektas	2023 m., palyginti su 2022 m.		2024 m. projektas	2024 m., palyginti su 2023 m.		2025 m. projektas	2025 m., palyginti su 2024 m.	
			+/-	%		+/-	%		+/-	%
PAJAMOS										
VB ir SB konsoliduotos visumos pajamos (su ES ir kitos tarptautinės finansinės paramos lėšomis)	17 788,2	18 734,2	946,0	5,3%	19 978,0	1 243,8	6,6%	20 693,4	715,4	3,6%
<i>iš jų ES ir kitos tarptautinės finansinės paramos lėšos</i>	3 268,8	3 144,4	-124,4	-3,8%	2 262,5	-881,9	-28,0%	2 277,1	14,6	0,6%
VB ir SB konsoliduotos visumos pajamos (be ES ir kitos tarptautinės finansinės paramos lėšų)	14 519,4	15 589,8	1 070,4	7,4%	17 715,4	2 125,6	13,6%	18 416,3	700,9	4,0%
ASIGNAVIMAI										
VB ir SB konsoliduotos visumos asignavimai (su ES ir kitos tarptautinės finansinės paramos lėšomis)	20 131,2	21 815,9	1 684,7	8,4%	22 237,6	421,7	1,9%	22 357,6	120,0	0,5%
<i>iš jų ES ir kitos tarptautinės finansinės paramos lėšos</i>	3 326,2	3 571,4	245,2	7,4%	3 122,5	-449,0	-12,6%	2 745,5	-377,0	-12,1%
VB ir SB konsoliduotos visumos asignavimai (be ES ir kitos tarptautinės finansinės paramos lėšų)	16 805,0	18 244,4	1 439,4	8,6%	19 115,1	870	4,8%	19 612,1	497,0	2,6%

IV. VALSTYBĖS BIUDŽETO PAJAMOS

Prognozuojama, kad 2023 metų valstybės biudžeto pajamos kartu su ES ir kitomis tarptautinės finansinės paramos lėšomis sudarys 15 624,5 mln. eurų, arba 0,4 proc. mažiau nei numatoma surinkti 2022 metais. 2023 metais valstybės biudžeto pajamos, neįskaitant ES ir kitų

tarptautinės finansinės paramos lėšų, sieks 12 480,1 mln. eurų, t.y. bus 0,5 proc. didesnės, nei numatoma gauti šiemet.

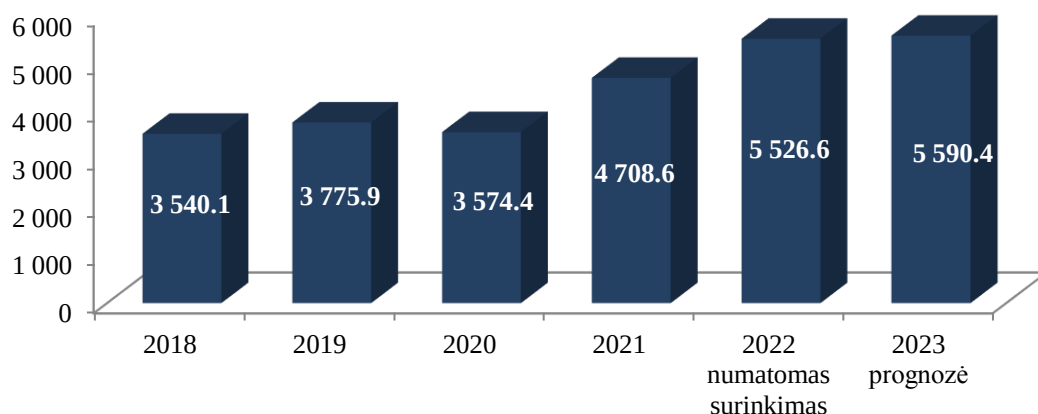
Prognozuojama, kad iš 4 pagrindinių mokesčių (pridėtinės vertės, gyventojų pajamų, akcizų ir pelno), kurie sudaro beveik 92 proc. valstybės biudžeto pajamų be ES ir kitos tarptautinės finansinės paramos lėšų, bus gauta 11 469,6 mln. eurų, arba 1,5 proc. daugiau, nei numatoma gauti 2022 metais. Prognozuojant pajamas iš šių mokesčių buvo atsižvelgta į ekonominės raidos scenarijų, Finansų ministerijos parengtą 2022 m. rugsėjo mėn. Kartu buvo įvertintas galimų mokesčių mokėjimo atidėjimų ir išdėstymų poveikis, darant prielaidą, kad tokių atidėtų mokėjimų grąžinimai prasidės 2023 m. antroje pusėje.

1 pav. 2023 metų valstybės biudžeto mokestinės pajamos, mln. eurų

1. Pajamos iš pridėtinės vertės mokesčio

2023 m. biudžete prognozuojamos pajamos iš pridėtinės vertės mokesčio (toliau – PVM) sudaro 5 590,4 mln. eurų (44,8 proc. visų valstybės biudžeto pajamų (be ES lėšų), ir 8 proc. BVP to meto kainomis).

2 pav. Pajamų iš PVM dinamika, mln. eurų

Pajamos iš PVM yra prognozuojamos atsižvelgiant į 2022 metų numatomą PVM surinkimą, į galutinio vartojimo išlaidų dinamiką. Taip pat buvo įvertinta galiojančių ir kartu teikiamų pratęsti PVM lengvatų – apgyvendinimo, maitinimo, kultūros, poilsio ir sporto bei

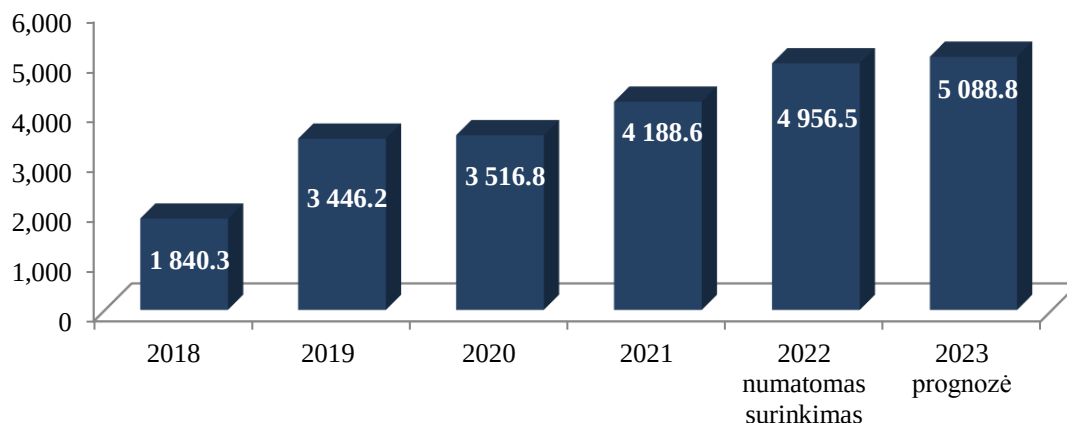
atlikėjų paslaugoms, – įtaka pajamoms. Prognozuojant įvertinta, kad galutinio vartojimo išlaidos 2023 metais nominaliai didės 8,4 proc. Dėl PVM už šildymą, tiekiamą gyventojams, kompensavimo pajamos iš PVM 2023 metais bus apie 73,3 mln. eurų mažesnės. Taip pat buvo atsižvelgta į grąžintino (įskaitytino) PVM sumos ir nesumokėtos PVM sumos (įsiskolinimo valstybei) pokyčių įtaką faktinėms pajamoms.

2. Pajamos iš gyventojų pajamų mokesčio

2023 metais į valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų konsoliduotos visumos biudžetą prognozuojama gauti 5 088,8 mln. eurų pajamų iš gyventojų pajamų mokesčio (toliau – GPM), arba 32,6 proc. visų pajamų (be ES) ir 7,2 proc. BVP to meto kainomis.

Pajamos iš GPM 2023 metams prognozuojamos atsižvelgiant į 2022 metais numatomą GPM surinkimą, į įplaukų iš GPM santykio su darbo užmokesčio fondu dinamiką bei į projektuojamą 8,1 proc. metinio darbo užmokesčio fondo augimą. Taip pat yra įvertintos GPM, sumokėto nuo su darbo santykiais nesusijusių pajamų, tendencijos bei teikiamo siūlymo nuo 2023 metų didinti neapmokestinamąjį pajamų dydį poveikis pajamoms.

Šio mokesčio dalis, tenkanti valstybės biudžetui 2023 metais sudarys 49,2 proc. Į valstybės biudžetą prognozuojama gauti 2 496,6 mln. eurų pajamų iš GPM (21,1 proc. visų valstybės biudžeto pajamų (be ES lėšų) ir 4,1 proc. BVP to meto kainomis). Valstybės biudžetui tenkanti dalis yra skaičiuojama nuo visų prognozuojamų pajamų iš GPM į valstybės ir savivaldybių biudžetų konsoliduotos visumos biudžetą, išskyrus fiksuoto dydžio GPM, mokamą už pajamas gaunamas iš veiklos, kuria verčiamasi turint verslo liudijimą.

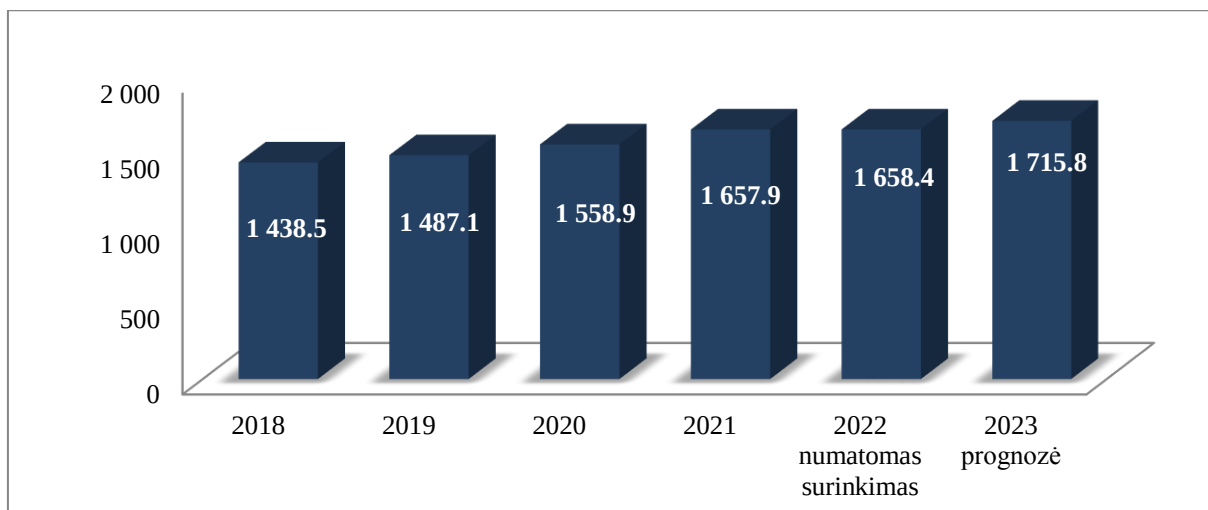

3 pav. Valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų konsoliduotos visumos pajamų iš GPM dinamika, mln. eurų

3. Pajamos iš akcizų

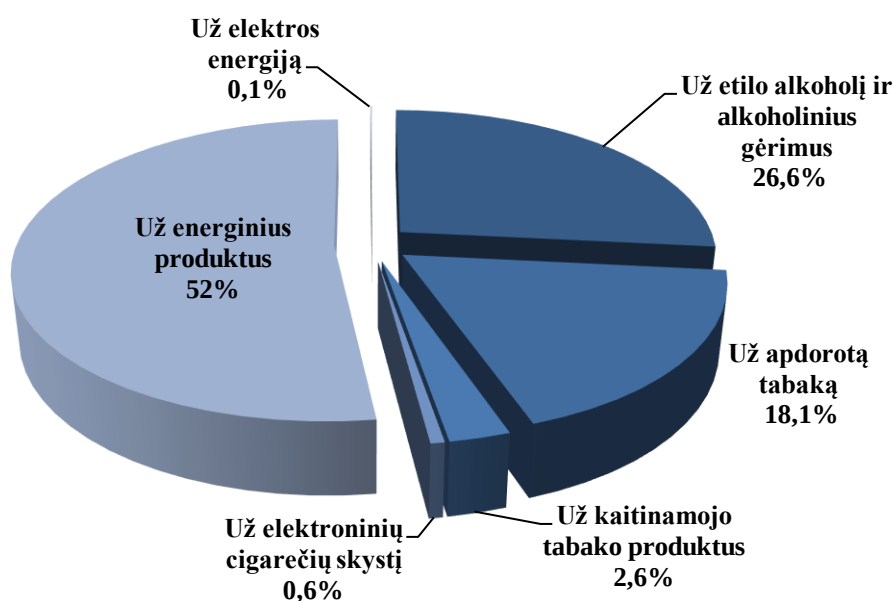
2023 metais valstybės biudžeto projekte prognozuojamos pajamos iš akcizų sudaro 1 715,8 mln. eurų (13,7 proc. visų valstybės biudžeto pajamų (be ES lėšų) ir 2,4 proc. BVP to meto kainomis).

Šio mokesčio prognozė sudaryta atsižvelgiant į numatomus akcizais apmokestinamų prekių pardavimus 2022 metais ir į prognozuojamus pardavimų pasikeitimus 2023 metais, remiantis šių prekių pardavimų pasikeitimų ir jiems įtakos galinčių turėti veiksnių (tokių kaip kainos, perkamoji galia, vartojimo įpročiai ir pan.) tarpusavio priklausomybės dinamiką. Prognozuojant akcizų pajamas taip pat atsižvelgta į akcizų tarifų didinimą etilo alkoholiui ir alkoholiniams gėrimams, tabako gaminiams ir jiems alternatyviems produktams.

4 pav. Pajamų iš akcizų dinamika, mln. eurų

Progozuojama, kad 2023 metais didžiausią pajamų iš akcizų dalį (52 proc.) sudarys akcizai už energinius produktus, atitinkamai akcizų už etilo alkoholį ir alkoholinius gėrimus pajamos sudarys 26,6 proc., už apdorotą tabaką – 18,1 proc., už kaitinamojo tabako produktus – 2,6 proc., už elektroninių cigarečių skystį – 0,6 proc., už elektros energiją – 0,1 proc. visų akcizų pajamų.

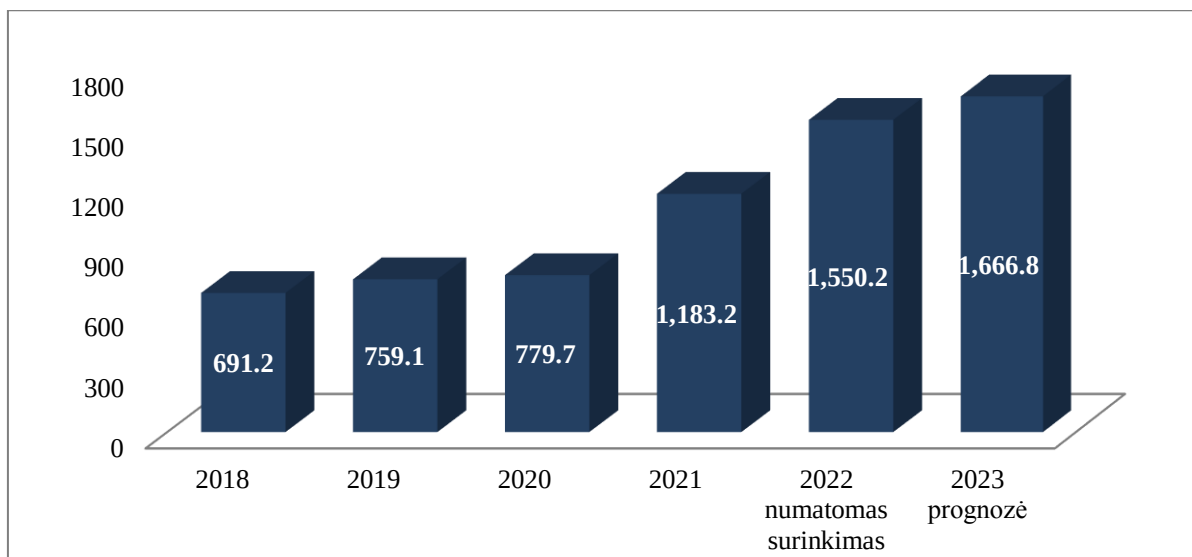

5 pav. 2023 metais progozuojamų pajamų iš akcizų struktūra, proc.

4. Pajamos iš pelno mokesčio

Iš pelno mokesčio 2023 metais progozuojama gauti 1 666,8 mln. eurų pajamų, arba 13,4 proc. visų valstybės biudžeto pajamų (be ES lėšų), ir 2,4 proc. BVP to meto kainomis.

Progozuojant 2023 metų pajamas iš pelno mokesčio atsižvelgta į 2022 metais numatomas gauti pelno mokesčio pajamas, projektuojamus nominalaus BVP pokyčius (2022 metais nominalus BVP augimas 18 proc., o 2023 metais 7,5 proc.), įmonių avansinio pelno mokesčio mokėjimų dinamiką bei progozuojamų netekimų dėl taikomų lengvatų poveikį.

6 pav. Pajamų iš pelno mokesčio dinamika, mln. eurų

5. Pajamų netekimai dėl taikomų lengvatų

Prognozuojama, kad dėl 2023 metais galiosiančių mokesčių lengvatų, pajamų iš mokesčių netekimai sudarys apie 2 809,9 mln. eurų. Daugiausia pajamų bus negauta iš GPM – 1 609,7 mln. eurų (į valstybės ir savivaldybių biudžetus), akcizų ir pelno mokesčio pajamos 2023 metais bus mažesnės atitinkamai 380,2 mln. eurų ir 413,3 mln. eurų, o PVM pajamos dėl galiosiančių lengvatų bus mažesnės 406,7 mln. eurų.

15 lentelė. Pajamų iš mokesčių netekimai dėl taikomų lengvatų, mln. eurų

MOKESTIS	mln. eurų
PRIDĖTINĖS VERTĖS MOKESTIS, iš viso:	406,7
Dėl lengvatinio 5 proc. PVM tarifo, taikomo vaistams ir medicinos pagalbos priemonėms, kai šių prekių įsigijimo išlaidos visiškai ar iš dalies kompensuojamos Lietuvos Respublikos sveikatos draudimo įstatymo nustatyta tvarka, neįgaliųjų techninės pagalbos priemonėms ir jų remontui, receptiniams nekompensuojamiems vaistams.	174,1
Dėl lengvatinio 9 proc. PVM tarifo, taikomo šilumos energijai, tiekiamai gyvenamosioms patalpoms šildyti, į gyvenamąsias patalpas tiekiamam karštam vandeniui arba šaltam vandeniui karštam vandeniui paruošti ir šilumos energijai, sunaudotai šiam vandeniui pašildyti	86,8
Dėl lengvatinio 9 proc. PVM tarifo, taikomo restoranų, kavinių ir panašių maitinimo įstaigų teikiamoms maitinimo paslaugoms ir išsinešti tiekiamam maistui, išskyrus alkoholinius gėrimus	59,5
Dėl lengvatinio 9 proc. PVM tarifo, taikomo keleivių vežimo nustatytais reguliaraus susisiekimo maršrutais paslaugoms, taip pat keleivių bagažo vežimo paslaugoms	31,1
Dėl lengvatinio 9 proc. PVM tarifo, taikomo apgyvendinimo paslaugoms	24,0
Dėl lengvatinio 9 proc. PVM tarifo, taikomo knygoms ir neperiodiniams informaciniais leidiniams	11,7
Dėl lengvatinio 5 proc. PVM tarifo, taikomo laikraščiams, žurnalams ir kitiems periodiniams leidiniams, išskyrus erotinio ir (ar) smurtinio pobūdžio arba profesinės etikos nesilaikančius leidinius	6,2
Dėl lengvatinio 9 proc. PVM tarifo, taikomo buitiniams energijos vartotojams tiekiamoms malkoms ir medienos produktams, skirtiems kūrenti	7,8

MOKESTIS	mln. eurų
Dėl lengvatinio 9 proc. PVM tarifo, taikomo meno ir kultūros įstaigų, meno ir kultūros renginių, sporto renginių, sporto klubų lankymui ir kitų asmenų, teikiančių panašias į sporto klubų teikiamas paslaugas, lankymui, atlikėjų teikiamoms atlikimo paslaugoms	5,5
AKCIZŲ MOKESTIS, iš viso:	380,2
Dėl mažesnio akcizų tarifo gamtinėms dujoms, naudojamoms kaip šildymui skirtas kuras, verslo reikmėms	127,9*
Dėl mažesnio akcizų tarifo žemės ūkio veikloje naudojamiems gazoliams	75,4
Dėl gamtinių dujų, tiekiamų buitiniams vartotojams, atleidimo nuo akcizų	67*
Dėl mažesnio akcizų tarifo šildymui skirtiems gazoliams	27,2
Dėl gamtinių dujų, naudojamų mišriai šilumos ir elektros energijos gamybai, atleidimo nuo akcizų	22,6*
Dėl mažesnio akcizų tarifo vynui ir kitiems fermentuotiems gėrimams, kurių faktinė tūrinė etilo alkoholio koncentracija ne didesnė kaip 8,5 procento	18
Dėl naftos dujų ir dujinių angliavandenilių, kai jie skirti buitiniams reikmėms, atleidimo nuo akcizų	14
Dėl apdoroto tabako, jeigu jis sunaikinamas prižiūrint kompetentingai institucijai, atleidimo nuo akcizų	10
Dėl elektros energijos, kai ji pagaminta naudojant atsinaujinančius energijos šaltinius, atleidimo nuo akcizų	5
Dėl mažesnio akcizų tarifo mažųjų alaus daryklų pagamintam alui	3
Dėl gamtinių dujų, naudojamų kaip variklių degalai, atleidimo nuo akcizų	2,6
Dėl elektros energijos, tiekiamos buitiniams vartotojams, atleidimo nuo akcizų	2,2
Dėl mažesnio akcizų tarifo gamtinėms dujoms, naudojamoms kaip šildymui skirtas kuras	1,6*
Dėl mažesnio akcizų tarifo elektros energijai, naudojamai verslo reikmėms	1,4
Dėl akcizais apmokestinamų prekių (alkoholiniai gėrimai, tabako produktų) atleidimo nuo akcizų, kai jos tiekiamos kaip atsargos laivams ir (arba) orlaiviams, vežantiems keleivius ir (arba) krovinius tarptautiniais maršrutais	1
Dėl mažesnio akcizų tarifo tarpiniams produktams, kurių faktinė tūrinė etilo alkoholio koncentracija ne didesnė kaip 15 procentų	0,6
Dėl mažesnio akcizų tarifo akmens anglis, koksui ir lignitui, naudojamiems verslo reikmėms	0,6
Dėl lengvatos biodegalams	0,1
GYVENTOJŲ PAJAMŲ MOKESTIS, iš viso:	1 609,7
Dėl metinio NPD taikymo	1 015,5
Dėl neapmokestinamų dienpinigių ir padidėjusių išlaidų kompensacijų darbuotojams	236,6
Dėl neapmokestinamų dovanų (gautų iš artimų giminaičių, taip pat darbdavio)	80
Dėl GPM grąžinimų pagal gyventojų deklaruotas išlaidas pagal Lietuvos Respublikos gyventojų pajamų mokesčio įstatymo 21 straipsnį	74,3
Dėl GPM kredito, taikomo individualios veiklos pajamoms (įskaitant vykdant apmokestinamąją žemės ūkio individualią veiklą)	69,3
Dėl neapmokestinamų pajamų už Europos ekonominėje erdvėje parduotą turtą ir būstą	50,7
Dėl neapmokestinamų pajamų iš žemės ūkio veiklos (kompensacijos, tiesioginės išmokos, neapmokestinamos ne PVM mokėtojų pajamos iš žemės ūkio veiklos)	23

MOKESTIS	mln. eurų
Dėl neapmokestinamų gyvybės draudimo išmokų ir grąžinamų įmokų, atitinkančių tam tikras sąlygas (išmokos pagal ilgalaikės draudimo sutartis, taip pat sutartis, kai naudos gavėjas yra beveik pensinio amžiaus ar neįgalus) bei neapmokestinamų išmokų iš pensijų fondų ir sumos, išmokamos išstojus iš pensijų fondo, atitinkančios tam tikras sąlygas, neapmokestinamų pensijų, pensijų anuitetų, rentų	20
Dėl neapmokestinamų darbuotojo naudai darbdavio mokamų draudimo įmokų už papildomą (savanorišką) sveikatos draudimą bei gyvybės draudimo įmokų ir pensijų įmokų	14
Dėl pagal Gyventojų pajamų mokesčio įstatymo 17 straipsnį neapmokestinamų darbo pajamų (įskaitant jūrininkų pajamas už darbą laive, įregistruotame Europos ekonominės erdvės jūrų laivų registre)	8
Dėl 5 proc. tarifo, taikomo ne individualios veiklos pajamoms, gautoms pardavus ar kitaip nuosavybėn perleidus netauriųjų metalų laužą	6
Dėl verslo liudijimų lengvatų	4
Dėl neapmokestinamų loterijų laimėjimų iš Europos ekonominės erdvės valstybių	3,2
Dėl neapmokestinamų palūkanų už vertybinius popierius, indėlius ir suteiktus alternatyvaus finansavimo kreditus	2,8
Dėl neapmokestinamų pajamų, gautų teikiant paslaugas pagal paslaugų kvitą	1
Dėl neapmokestinamų pajamų iš finansinių priemonių pardavimo ar kitokio perleidimo nuosavybėn ar išvestinių finansinių priemonių realizavimo	0,6
Dėl neapmokestinamų pajamų už gyventojų surinktas miško gėrybes	0,3
Dėl neapmokestinamų pajamų iš kooperatinės bendrovės pelno	0,2
Sporto, meno ir kitų konkursų tvarka skirtos premijos, mokamos iš valstybės ar savivaldybių biudžetų, meno kūrėjų organizacijų lėšų ar inicijuotos ne pelno siekiančių organizacijų	0,1
Sporto varžybų prizai, kai juos skiria sporto organizacijos	0,1
Dėl neapmokestinamų palūkanų už pavėluotą atsiskaitymą už žemės ūkio produkciją	0,001
PELNO MOKESTIS, iš viso:	413,3
Dėl apmokestinamojo pelno sumažinimo dėl investicijų	111,7
Dėl 0 proc. pelno mokesčio tarifo pirmuoju mokestiniu ir 5 proc. pelno mokesčio tarifo kitais mokestiniais laikotarpiais vienetams, kurių vidutinis darbuotojų skaičius neviršija 10 ir pajamos neviršija 300 tūkst. eurų	67,9
Dėl atskaitomos suteiktos paramos ir labdaros sumos	47
Dėl 10 proc. pelno mokesčio tarifo, taikomo užsienio įmonėms išmokėtoms honorarų, palūkanų ir kompensacijų už autorių arba gretutinių teisių pažeidimą pajamoms, kurių šaltinis yra Lietuvos Respublikoje	25
Dėl pagal Lietuvos Respublikos pelno mokesčio įstatymo 12 straipsnį neapmokestinamo turto vertės padidėjimo pardavus akcijas (jei ne trumpiau kaip 2 metus turėta daugiau kaip 10 procentų balsų suteikiančių akcijų)	20
Dėl pagal Pelno mokesčio įstatymo 12 straipsnį neapmokestinamų kolektyvinio investavimo subjektų, rizikos ir privataus kapitalo subjektų pajamų, įskaitant dividendus ir kitą paskirstytąjį pelną, taip pat neapmokestinamų pajamų, įskaitant turto vertės padidėjimo pajamas, dividendus ir kitą paskirstytąjį pelną, gautų iš kolektyvinio investavimo subjektų	20
Dėl 3 kartus atskaitomų sąnaudų, patirtų atliekant mokslinius tyrimus ir vykdant eksperimentinę plėtrą	17,2
Dėl neapmokestinamų dividendų, Lietuvos įmonių mokamų užsienio vienetams	17
Dėl neapmokestinamų dividendų, Lietuvos įmonių gaunamų iš užsienio vienetų	16,1**
Dėl pelno mokesčio lengvatos filmo ar jo dalies gamybai	15

MOKESTIS	mln. eurų
Dėl pagal Pelną mokesčio įstatymo 12 straipsnį neapmokestinamų sveikatos priežiūros įstaigų pajamų už paslaugas, kurios finansuojamos iš Privalomojo sveikatos draudimo fondo lėšų	11
Dėl laisvosios ekonominės zonos įmonių apmokestinamojo pelno sumai taikomų lengvatų	10
Dėl pelno nesiekiančių vienetų apmokestinamojo pelno sumažinimo lėšomis, kurios tiesiogiai skiriamos viešuosius interesus tenkinančiai veiklai finansuoti	9
Dėl 5 proc. pelno mokesčio tarifo apmokestinamajam pelnui, gautam iš pagal autorių teisę saugomos kompiuterio programos ar patentabilumo kriterijus atitinkančio išradimo naudojimo, pardavimo ar kitokio perleidimo nuosavybėn	8
Dėl pagal Pelną mokesčio įstatymo 12 straipsnį neapmokestinamų tiesioginių ir kitų kompensacinių išmokų pajamų lygiui palaikyti, kurias gauna žemės ūkio veiklą vykdančios įmonės	6
Dėl pagal Pelną mokesčio įstatymo 12 straipsnį neapmokestinamo iš neribotos civilinės atsakomybės juridinių asmenų (įskaitant rizikos ir privataus kapitalo subjektų) gauto pelno	4,5
Dėl Pelną mokesčio įstatymo 12 straipsnio nuostatas atitinkančių neapmokestinamų draudimo įmonių gautų gyvybės draudimo įmokų	3
Dėl pelno mokesčio sumažinimo, kai dirba riboto darbingumo asmenys	1,5
Dėl kooperatinių bendrovių (kooperatyvų), kurių pajamos iš žemės ūkio veiklos sudaro daugiau kaip 50 proc. pajamų, apmokestinamajam pelnui taikomo 5 proc. tarifo	1,5
Dėl neapmokestinamų užsienio įmonėms išmokėtų palūkanų pajamų, kurių šaltinis yra Lietuvos Respublikoje	1
Dėl neapmokestinamų dividendų, Lietuvos įmonių mokamų kitoms Lietuvos įmonėms	0,8
Dėl pagal Pelną mokesčio įstatymo 561 straipsnį suteiktos galimybės perimti grupės įmonių nuostolį (vertinant tik iš užsienio įmonių perimtą nuostolį)	0,1

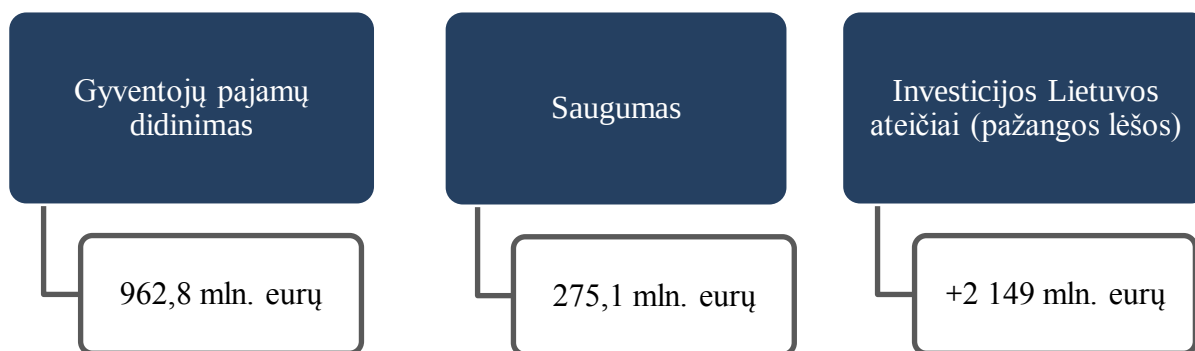
* Lengvatų įvertiai apskaičiuoti laikant, kad standartinis akcizų tarifas (atskaitos taškas) yra Lietuvos Respublikos akcizų įstatymo 59 straipsnyje gamtinėms dujoms nustatytas 23,6 euro už 1 MWh akcizų tarifas.

** Lengvatos įvertis apima ir pagal Europos Sąjungos teisę privalomos lengvatos dalį.

V. VALSTYBĖS BIUDŽETO ASIGNAVIMAI

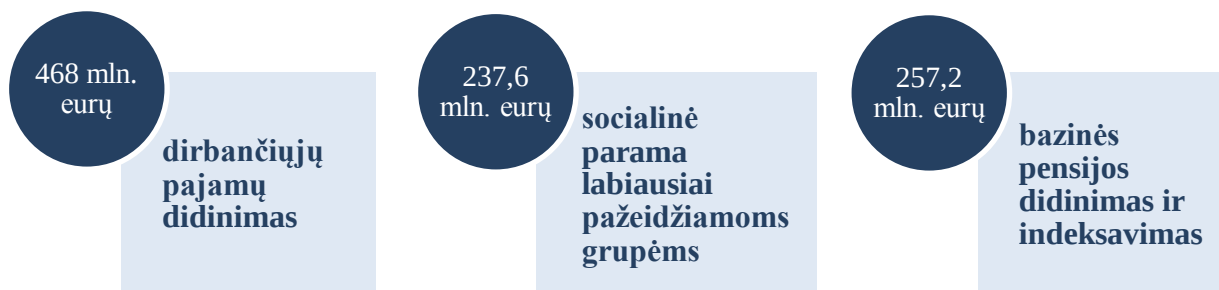
1. Pagrindinės 2023 metų biudžeto projekto kryptys

Atsižvelgiant į susidariusią geopolitinę situaciją ir šios situacijos nulemtas išskirtines aplinkybes, teikiamo 2023 metų biudžeto projekto (Įstatymo projekto 2 priedas) prioritetinės kryptys yra šios:

7 pav. Pagrindinės 2023 metų biudžeto kryptys ir jos siūlomi skirti papildomi asignavimai

Gyventojų pajamų didinimas. 2023 metų biudžeto projektu siūloma didinti dirbančių asmenų pajamas, socialinę paramą ir pensijų dydžius. 8 paveikslėlyje matyti, kaip paskirstomos lėšos minėtiems tikslams.

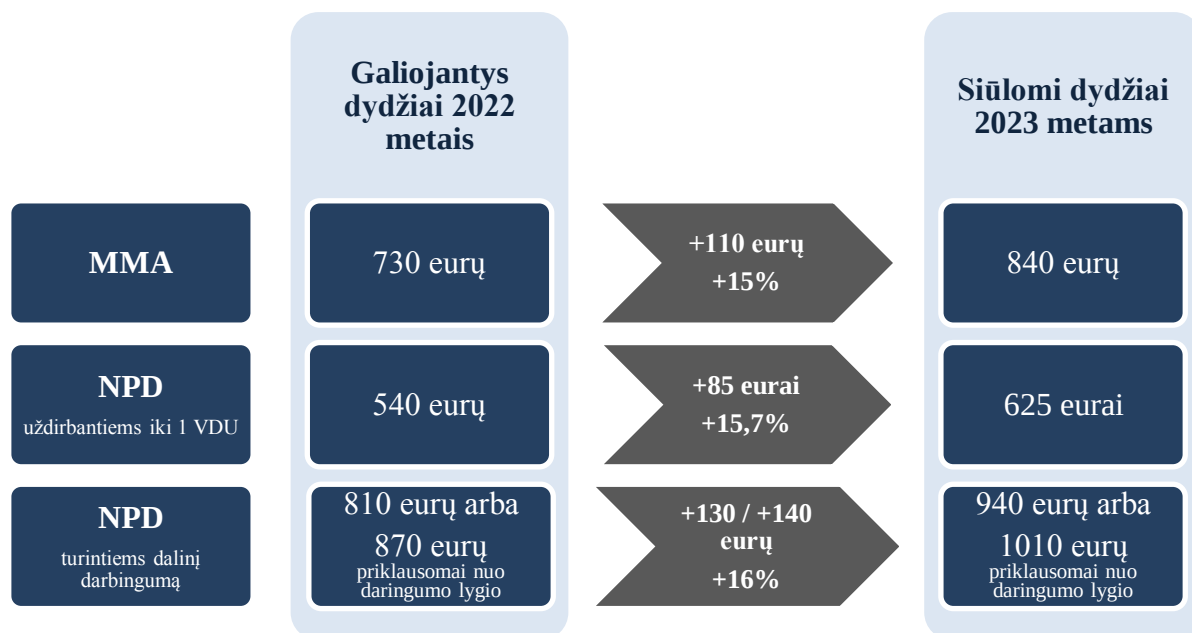

8 pav. Lėšų infliacijos pasekmėms mažinti paskirstymas

Dirbančiųjų asmenų pajamos didinamos daugiausia didinant mokytojų ir mokslo darbuotojų darbo užmokesčio fondą. Tam 2023 metų biudžeto projekte yra numatyta 178,9 mln. eurų. Viešojo sektoriaus darbuotojų pareiginės algos baziniams dydžiui padidinti 5 eurai (iki 186 eurų) papildomai siūloma skirti iki 118 mln. eurų, vidaus tarnybos sistemos pareigūnų – 33,2 mln. eurų, kultūros darbuotojų – 27,9 mln. eurų, rezidentų – 9,6 mln. eurų, globos įstaigų vaikų, neįgalųjų, socialinės rizikos šeimų priežiūros specialistų – 7 mln. eurų. Priedams už tarnybos Lietuvos valstybei stažą mokėti siūloma 2023 metų biudžeto projekte papildomai skirti 9,7 mln. eurų.

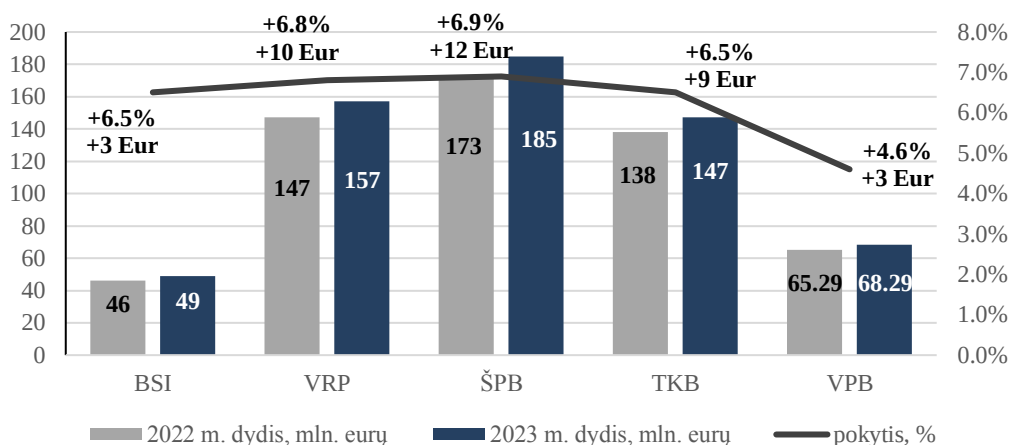
Valstybės tarnybos reformai įgyvendinti, kuria, stiprinant vadovų korpusą, siekiama viešąjį sektorių padaryti efektyvesnį ir labiau konkurencingą, 2023 metų biudžeto projekte siūloma numatyti 16,3 mln. eurų. Asignavimus siūloma planuoti Finansų ministerijos asignavimuose, pervedimų priemonėje, kartu numatant teisę Finansų ministerijai lėšas paskirstyti asignavimų valdytojams, jeigu siūlomai valstybės tarnybos reformai bus pritarta Seime.

Siekiant didinti mažiausiai uždirbančių asmenų pajamas ir stiprinti paskatas dirbti, siūloma nuo metų pradžios padidinti minimaliąją mėnesinę algą (toliau – MMA) ir neapmokestinamąjį pajamų dydį (toliau – NPD) gyventojams, uždirbantiems iki vieno vidutinio darbo užmokesčio dydžio (žr. 9 paveikslėlyje). MMA ir ja susijusiems mažiausiems koeficientams padidinti 2023 metų biudžeto projekte yra siūloma skirti 67,5 mln. eurų.

9 pav. Siūlomi MMA ir NPD pokyčiai

Socialinė parama ir pensijos. Pažeidžiamiausių gyventojų grupių išmokoms, susijusioms su bazinės socialinės išmokos (toliau – BSI), valstybės remiamų pajamų (toliau – VRP) dydžiais, šalpos pensijoms (toliau – ŠPB), tikslinėms kompensacijoms (toliau – TKB) ir valstybės pensijų bazei (toliau – VPB) padidinti biudžeto projekte siūloma skirti 237,6 mln. eurų. Minėtų bazinių dydžių siūlomus pokyčius galima matyti 10 paveikslėlyje.

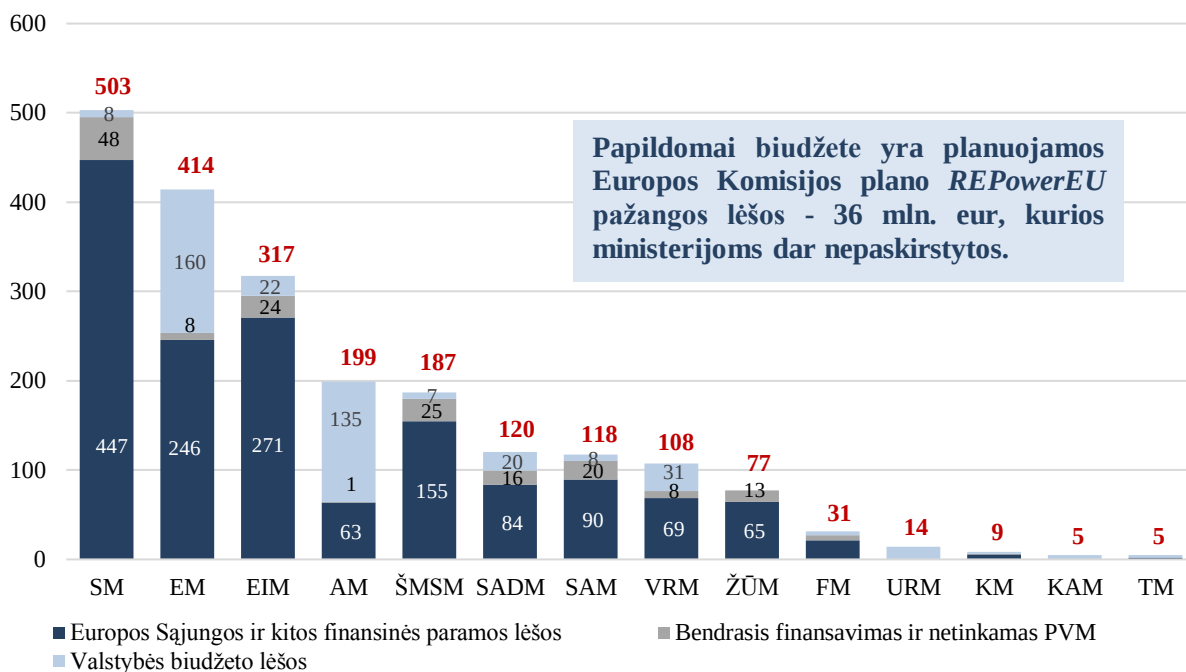
10 pav. Išmokų bazinių dydžių pokyčio palyginimas

Bazinei pensijai padidinti dėl pensijų indeksavimo papildomai 2023 metų biudžeto projekte yra siūloma skirti 257,2 mln. eurų. Tokiu atveju vidutinė socialinio draudimo pensija, turint būtinąjį stažą, didėtų 73 eurais ir siektų 575 eurus.

Šalies ir visuomenės saugumas. 2023 metų biudžeto projekte išlaikomas 2,52 procento BVP finansavimas krašto apsaugai (asignavimai Krašto apsaugos ministerijai padidinti 0,47 procento BVP su 2022 metų biudžeto pakeitimu). Tai sudaro 123,7 mln. eurų

papildomų asignavimų 2023 metų biudžeto projekte. Taip pat siūloma papildomai skirti 36,6 mln. eurų Šiaurės Atlanto sutarties organizacijos (toliau – NATO) šalių vadovų susitikimui Lietuvoje organizuoti ir 7 mln. eurų Vidaus reikalų ministerijai NATO karinio aprūpinimo standartus atitinkančiai ginkluotei įsigyti, 38,1 mln. eurų – civilinei saugai ir saugumo priemonėms dėl Astravo atominės elektrinės įgyvendinti ir 9,3 mln. eurų – parengčiai krizinėms situacijoms stiprinti.

Investicijos Lietuvos atečiai. 2023 metų biudžeto projekte pažangos priemonėms įgyvendinti siūloma skirti 2 149 mln. eurų. 11 paveikslėlyje matyti, kaip pažangos programų lėšos paskirstomos finansavimo šaltinių grupėms ir pažangos programų valdytojams.

11 pav. 2023 metų biudžeto projekte planuojamos pažangos lėšos, mln. eurų

Didžiausią dalį pažangos lėšų sudaro Susisiekimo ministerijos asignavimai (iš viso 503 mln. eurų), daugiausia suplanuoti transeuropiniam transporto tinklui pritaikyti tarptautiniam kariniam judumui, susisiekimui geležinkelių ir kelių transportu gerinti. Energetikos ministerijos (420 mln. eurų), Aplinkos ministerijos (199 mln. eurų), Žemės ūkio ministerijos (77 mln. eurų) pažangos priemonių lėšos priskiriamos žaliosios pertvarkos kryptiai: skurdo energetinėms bendrijoms, tiesioginėms paskoloms įmonėms atsinaujinantiems energijos ištekliai (toliau – AEI) savo teritorijoje vystyti, nutolusių AEI parkų centralizavimui, alternatyvių degalų naudojimo transporto sektoriuje skatinti, daugiabučių namų renovacijai vykdyti. Ekonomikos ir inovacijų ministerijos pažangos lėšos (317 mln. eurų) skiriamos reformai „Į klientą orientuotos paslaugos“ įgyvendinti, valstybės informacinių technologijų valdymo pertvarkai vykdyti, aukštą pridėtinę vertę kuriančių pramonės įmonių verslo procesų skaitmeninimui, pramonės įmonių gamybos procesų automatizavimui skatinti, robotinėms sistemoms ir skaitmeninimo technologijoms diegti (pramonės skaitmeninimas), taip pat inovacijų ekosistemoms mokslo centruose stiprinti, inovacijų pasiūlai, startuolių vystymui skatinti, jų akceleravimui ir plėtrai. Švietimo, mokslo ir sporto ministerijai suplanuoti 187 mln. eurų skiriami tūkstantmečio mokyklų programai įgyvendinti, skaitmeninei švietimo transformacijai EdTech, atitinkamai tarp švietimo sistemoje įgyjamų ir darbo rinkoje bei prisitaikyti kintančioje aplinkoje reikalingų kompetencijų gerinti. Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos pažangos lėšos (120 mln. eurų) skiriamos socialinės aprėpties sričiai: aktyviai darbo rinkos politikai ir kitoms priemonėms darbo ieškantiems asmenims, socialinių paslaugų kokybei ir prieinamumui gerinti, socialinės paramos veiksmingumui kriziniais atvejais šei moje didinti. Sveikatos apsaugos ministerijos lėšos (118 mln. eurų) skiriamos pasirengimui grėsmėms stiprinti,

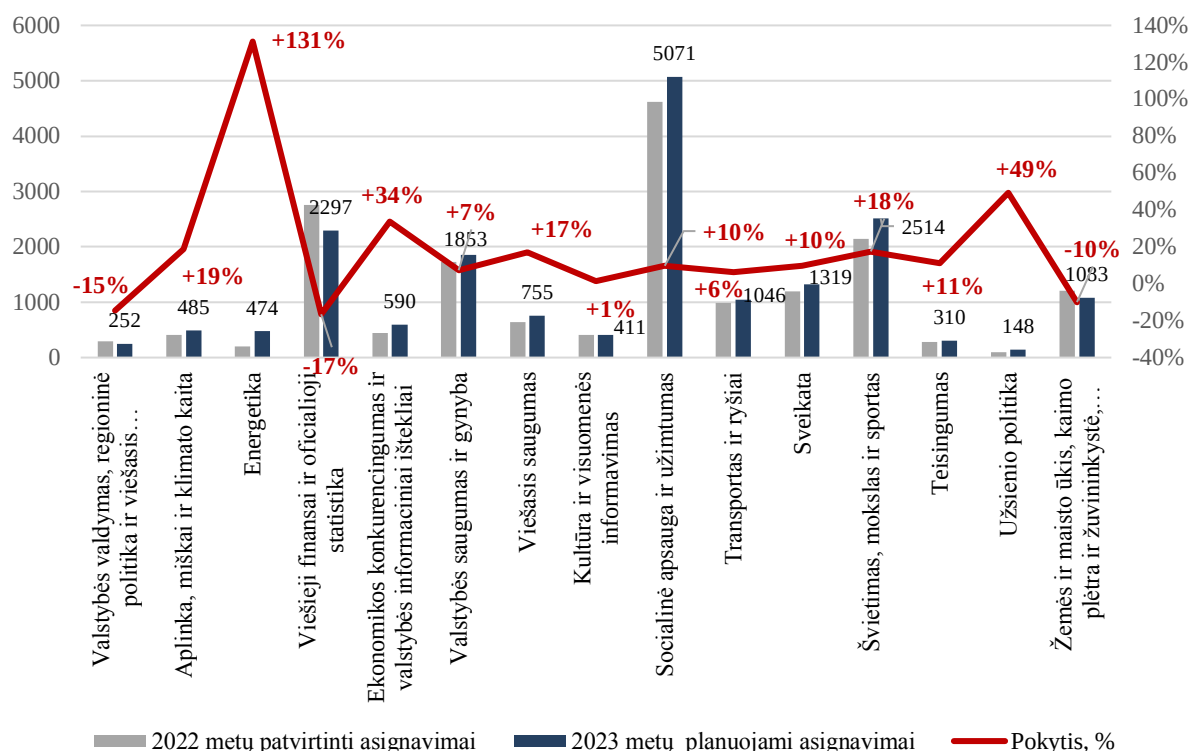
bazinėms sveikatos priežiūros paslaugoms savivaldybėse užtikrinti (infrastruktūros tobulinimas). Vidaus reikalų ministerija (108 mln. eurų) ir Finansų ministerija (31 mln. eurų) savo pažangos lėšomis prisideda prie viešojo administravimo krypties – mokestinių prievolių vykdymo didinimo (gerinimo), infrastruktūros, reikalingos viešųjų paslaugų prieinamumui visiems užtikrinti, sukūrimo ar pagerinimo, vidutinės trukmės biudžeto sistemos tobulinimo. Kultūros ministerijos pažangos lėšos (9 mln. eurų) daugiausia skiriamos aukštos meninės vertės, įvairaus ir įtraukaus kultūros turinio prieinamumui didinti, tvarioms prielaidoms ir paskatoms aktualizuoti kultūros paveldo vertybes sukurti.

Apibendrinant teikiamą 2023 metų biudžeto projektą, pažymėtina, kad planuojami 2023 metų valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų konsoliduotos visumos asignavimai, palyginti su Lietuvos Respublikos Seimo 2021 m. gruodžio 14 d. nutarimu Nr. XIV-746 „Dėl 2022 metų, 2023 metų ir 2024 metų valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų konsoliduotos visumos planuojamų rodiklių“ patvirtintais 2022 metų asignavimais, yra 1 203 mln. eurų didesni. Pagrindinės asignavimų padidėjimo priežastys – valstybinio socialinio draudimo bendrosios pensijos dalies finansavimas bei socialinės paramos išmokų ir valstybinių pensijų bazinių dydžių indeksavimas; švietimo srityje – mokytojų, švietimo pagalbos specialistų ir kitų pedagogų darbo užmokesčio padidinimas; MMA ir pareiginės algos bazinio dydžio padidinimas; krašto apsaugos srityje – Lietuvos Respublikos įsipareigojimų, susijusių su naryste NATO, vykdymas.

2. 2023 metų biudžeto projekte planuojami asignavimai pagal valstybės veiklos sritis

Planuojama, kad 2023 metų valstybės biudžeto asignavimai kartu su Europos Sąjungos ir kitos tarptautinės finansinės paramos lėšomis sudarys 18 608,5 mln. eurų, arba 1 203,9 mln. eurų daugiau negu 2022 metais. Valstybės biudžeto asignavimai, neįskaitant Europos Sąjungos ir kitos tarptautinės finansinės paramos lėšų, sudarys 15 037 mln. eurų (958,7 mln. eurų daugiau lyginant su 2022 metų asignavimais). Prognozuojami 2023 metų asignavimai iš ES ir kitos tarptautinės finansinės paramos lėšų sudarys 3 571 mln. eurų, ir, palyginti su 2022 metais, didės 245,2 mln. eurų.

Žemiau paveikslėlyje matyti kaip kinta 2023 metų planuojami asignavimai, lyginant juos su 2022 metų patvirtintais asignavimais.

12 pav. 2023 metų valstybės biudžeto asignavimai pagal veiklos sritis, mln. eurų¹²

Valstybės valdymo, regioninės politikos ir viešojo administravimo valstybės veiklos sritis

Valstybės valdymo, regioninės politikos ir viešojo administravimo srities strateginis tikslas – tvariai ir subalansuotai vystyti Lietuvos teritoriją ir mažinti regioninę atskirtį bei didinti teisinės sistemos ir viešojo valdymo veiksmingumą. Numatoma, kad įgyvendinant šį tikslą vidutinis BVP vienam gyventojui nuokrypis regionuose, palyginti su šalies BVP vienam gyventojui (to meto kainomis) sudarys: 2023 m. – 26,5 proc.; 2024 m. – 25,4 proc.; 2025 m. – 25,4 proc. Bendrųjų namų ūkių pajamų (vienam namų ūkio nariui per mėnesį) vidutinis nuokrypis regionuose sudarys 2023 m. – 11,1, proc.; 2024 m. – 10,8 proc.; 2025 m. – 10,4 proc. Vidutinis gyvenimo kokybės indekso nuokrypis savivaldybėse, palyginti su savivaldybių gyvenimo kokybės indekso vidurkiu, 2023 m. sudarys 6,8, 2024 m. – 6 ir 2024 m. – 5,03 indekso punktus. Gyventojų, pasitikinčių valstybės institucijomis ir įstaigomis, dalis, išaugs nuo 56 proc. (2021 m.) iki 73 proc. 2023 m. 2023 m. šiai sričiai siūloma skirti 252 mln. eurų.

Vidaus reikalų ministro valdymo sritims (viešasis administravimas, viešosios įstaigos, migracija, valstybės tarnyba, vietos savivalda, regionų plėtra, bendruomeninių organizacijų plėtra) 2023 m. numatoma skirti 146,2 mln. eurų, iš jų 82,2 mln. eurų ES paramos ir 16,2 mln. eurų bendrojo finansavimo lėšų. Palyginti su 2022 metais, asignavimai mažėja 64,8 mln. eurų, kadangi planuojama 70,6 mln. eurų mažiau ES paramos, tačiau 1,4 mln. eurų didėja bendrojo finansavimo lėšos; taip pat 4,1 mln. eurų mažėja dėl netęstinių priemonių, asignavimų perskirstymo tarp ministerijos valdymo sričių ir tikslinės paskirties lėšų sumažinimo. Papildomai šiai sričiai siūloma skirti 8,5 mln. eurų, iš kurių: 1,1 mln. eurų – Viešojo valdymo agentūrai įsteigti (pažangos lėšos); 1,5 mln. eurų – informacinei sistemai MIGRIS ir kitoms informacinėms sistemoms tobulinti ir prižiūrėti; 4 mln. eurų – asmens dokumentų ir kelionės blankams įsigyti; 1,9 mln. eurų – kitai veiklai vykdyti (priedams už stažą sumokėti, pareiginei algai padidinti dėl pareiginės algos bazinio dydžio augimo, darbuotojams, dirbantiems pagal

¹² X paveikslėlyje nurodomos 2023 metų planuojamų asignavimų sumos ir procentinis pokytis, lyginant jas su 2022 metų asignavimais.

darbo sutartis, mažiausiems koeficientams padidinti, kultūros darbuotojams darbo užmokesčiui padidinti, komunalinėms išlaidoms padengti, spec. atašė padidėjusioms išlaidoms padengti).

Vyriausiajai rinkimų komisijai 2023 m. siūloma skirti 26 mln. eurų arba 17,6 mln. eurų daugiau nei 2022 m. Iš jų – 17,5 mln. eurų savivaldybių tarybų rinkimams organizuoti bei vykdyti ir 0,1 mln. eurų kitai veiklai vykdyti (pareiginei algai padidinti dėl pareiginės algos bazinio dydžio augimo, komunalinėms išlaidoms dėl padidėjusių energetinių išteklių kainų, prekių ir paslaugų pabrangimui amortizuoti, priedams už tarnybos Lietuvos valstybei stažą mokėti).

Vyriausybės kanceliarijai 2023 m. siūloma skirti 19,3 mln. eurų arba 1,1 mln. eurų daugiau nei 2022 m. Papildomai siūloma skirti lėšų savivaldybių istorinės atminties projektams finansuoti, NATO šalių vadovų susitikimo renginiui organizuoti, nacionalinio lygmens ekstremaliųjų situacijų ir Krizių valdymo centrui sukurti, Lietuvos pristatymui pasaulinėse parodose EXPO, STRATA finansuoti ir kitai veiklai vykdyti.

Kitiems šios valstybės veiklos srities asignavimų valdytojams (Prezidento kanceliarija, Seimo kanceliarija, Valstybės kontrolė, Vyriausioji tarnybinės etikos komisija, Tarptautinės komisijos nacių ir sovietinio okupacinių režimų nusikaltimams Lietuvoje įvertinti sekretoriatas) 2023 m. siūloma skirti 60,4 mln. eurų.

Aplinkos, miškų ir klimato kaitos valstybės veiklos sritis

Aplinkos, miškų ir klimato kaitos valstybės veiklos srities strateginis tikslas – užtikrinti gerą aplinkos kokybę ir gamtos išteklių naudojimo darną, saugoti biologinę įvairovę, švelninti Lietuvos poveikį klimato kaitai ir didinti atsparumą jos poveikiui. Įgyvendinant šį tikslą siekiama, kad išmetamų į atmosferą šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekio pokytis ES apyvartinių taršos leidimų prekybos sistemoje nedalyvaujančiuose sektoriuose sumažėtų nuo 12,2 proc. 2018 m. iki 2,2 proc. 2023 m. Taip pat siekiama, kad žaliųjų viešųjų pirkimų vertės dalis nuo visų viešųjų pirkimų vertės nuo 5 proc. 2020 m. padidėtų 2023 m. iki 100 proc. Įgyvendinant uždavinį mažinti susidarančių atliekų kiekį ir efektyviai jas tvarkyti, siekiama, kad sąvartynuose šalinamų komunalinių atliekų dalis sumažėtų nuo 17,6 proc. 2020 m. iki 17,1 proc. 2023 m. Įgyvendinant uždavinį gerinti vandens telkinių būklę bei didinti vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo paslaugų prieinamumą ir efektyvumą, siekiama, kad gyventojų, aprūpinamų geriamojo vandens tiekimo paslaugomis, dalis, palyginti su visais gyventojais, padidėtų nuo 83 proc. 2020 m. iki 84 proc. 2023 m., bei gyventojų, aprūpinamų centralizuotai teikiamomis nuotekų tvarkymo paslaugomis, dalis, palyginti su visais gyventojais, padidėtų nuo 77 proc. 2020 m. iki 81 proc. 2023 m.

Aplinkos ministerijai ir jai pavaldžioms įstaigoms 2023 metais siūloma skirti 484,8 mln. eurų, t. y. 77 mln. eurų daugiau palyginti su 2022 m. biudžetu. Klimato kaitos priemonėms įgyvendinti siūloma skirti 83,4 mln. eurų. Vandentvarkos, nuotekų tvarkymo ir potvynių rizikos, aplinkos apsaugos ir vandens išteklių valdymo projektams įgyvendinti siūloma skirti 49,8 mln. eurų, pastatams atnaujinti (modernizuoti), teritorijų planavimo ir statybos valstybinei priežiūrai užtikrinti – 152,5 mln. eurų, saugomų teritorijų sistemai, kraštovaizdžiui atkurti – 45,8 mln. eurų, aplinkos stebėsenai, valstybinei aplinkos apsaugos kontrolei, hidrometeorologinės informacijos teikimui – 7,96 mln. eurų ir miško išteklius tausojančioms priemonėms vykdyti – 13,6 mln. eurų. Taip pat atliekų susidarymo prevencijai bei atliekų mažinimui siūloma skirti 33,3 mln. eurų. Be to, 31 mln. eurų siūloma perskirstyti iš Žemės ūkio ministerijos ir skirti Lietuvos Respublikos žemės įstatymo Nr. I-446 pakeitimo įstatymu Nr. XIV-1311 bei Lietuvos Respublikos gyvūnų gerovės ir apsaugos įstatymo Nr. VIII-500 3 ir 7 straipsnių pakeitimo įstatymu Nr. XIV-974 priskirtoms žemės tvarkymo ir Gyvūnų augintinių registro valdytojo funkcijoms įgyvendinti, perimant šias funkcijas iš Žemės ūkio ministerijos.

Patvirtinus pažangos priemonių aprašymus, papildomai 39,9 mln. eurų 2023 metais būtų skiriami iš Lietuvos Respublikos finansų ministerijos rezervinėje programoje pažangos priemonėms suplanuotų lėšų, iš jų 30 mln. eurų – verslo įmonių gamtinių dujų įrenginių keitimui į atsinaujinančių energijos išteklių įrenginius, 3,3 mln. eurų – miškų plėtos skatinimo priemonėms, 2,1 mln. eurų – geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo infrastruktūros plėtrai ir renovacijai, 1,5 mln. eurų – „Natura 2000“ teritorijų apsaugos tikslams nustatyti ir

būtinoms apsaugos priemonėms įsigyti bei 1,3 mln. eurų – atliekų prevencijos ir tvarkymo programai įgyvendinti.

Energetikos valstybės veiklos sritis

Energetikos valstybės veiklos prioritetiniai tikslai – stiprinti Lietuvos energetinį saugumą, vystyti žaliąją energetiką ir atsinaujinančius energijos išteklius, stiprinti energetikos infrastruktūrą, plėtoti inovatyvią ir išmanią energetiką, didinti energijos vartojimo efektyvumą, tuo pačiu užtikrinant tinkamą aplinkos kokybę bei mažinant poveikį klimato kaitai. Įgyvendinant šį tikslą 2023 metais siekiama, kad elektros energijos iš atsinaujinančių energijos išteklių dalis galutiniam elektros energijos suvartojimo balanse būtų 27,53 proc., o sutaupyta viešųjų centrinės valdžios, individualių gyvenamųjų pastatų ir įmonių ūkyje energijos suminis kiekis būtų 1 578 GWh.

Energetikos valstybės veiklos sričiai 2023 metais planuojama skirti 473,7 mln. eurų, iš jų: 462,6 mln. eurų – Energetikos ministerijai, 8,8 mln. eurų – Valstybinei energetikos reguliavimo tarybai, 2,3 mln. eurų – Valstybinei atominės energetikos saugos inspekcijai. Šiai veiklos sričiai skirti asignavimai 268,9 mln. eurų didesni negu 2022 metais, iš jų 259,9 mln. eurų dėl padidėjusio ES ir bendro finansavimo lėšų finansavimo ir 7,2 mln. eurų dėl valstybės biudžeto lėšų didėjimo ir 1,8 mln. eurų dėl pajamų įmokų ir tikslinės paskirties pajamų įmokų padidėjimo.

Energetikos ministerijai 2023 metais papildomai numatyta skirti iš valstybės biudžeto lėšų: 3,8 mln. eurų – pakeisti suskystintų naftos dujų balionus daugiabučiuose kitais energijos šaltiniais, 1,3 mln. eurų – galutinai sutvarkyti ilgaamžes radioaktyvias atliekas, 1,1 mln. eurų – netinkamam PVM finansuoti vykdant Europos Sąjungos paramos projektus; 0,9 mln. eurų – parengiamiesiems jūrinio vėjo darbams atlikti. Be to, 184 mln. eurų 2023 metais numatoma skirti Energetikos ministerijai iš Finansų ministerijos rezervinėje programoje pažangos priemonėms suplanuotų lėšų.

Viešųjų finansų ir oficialiosios statistikos valstybės veiklos sritis

Viešųjų finansų valstybės valdymo srities uždavinys – didinti viešųjų finansų ir valstybės turto valdymo ir panaudojimo efektyvumą. Įgyvendinant šį uždavinį siekiama 2021-2030 m. Nacionaliniame pažangos plane nustatyto strateginio tikslo – didinti teisinės sistemos ir viešojo valdymo veiksmingumą. Siekiama, kad valdžios sektoriaus skolos santykis su BVP sumažėtų nuo 44,3 proc. (2021 m. reikšmė) iki 43,7 proc., o investicijų ekonominės grąžos koeficientas pasiektų 1,7 (2021 m. reikšmė – 1,6).

Viešųjų finansų valstybės veiklos sričiai 2023 m. yra siūloma skirti 2 297 mln. eurų, iš jų Finansų ministerijai ir jai pavadžioms biudžetinėms įstaigoms – 2 277 mln. eurų ir Lietuvos statistikos departamentui – 20 mln. eurų.

Kartu Finansų ministerijos asignavimuose siūloma numatyti 908,1 mln. eurų, iš jų 855,8 mln. eurų ES ir kitos tarptautinės paramos lėšos, kurios bus paskirstytos asignavimų valdytojams pažangos priemonėms įgyvendinti (patvirtinus pažangos priemonių aprašymus), 36 mln. eurų Europos Komisijos *REPowerEU* plano lėšos ir 16,3 mln. eurų valstybės tarnybos reformai įgyvendinti. 2023 m. įmokoms į ES ir kitiems narystės mokesčiams bei pervedimų lėšos organizacijoms, finansuojančioms vystomojo bendradarbiavimo iniciatyvas, siūloma skirti 695,5 mln. eurų, skolos valstybės vardu valdymo išlaidoms – 287,5 mln. eurų. Rezerviniam (stabilizavimo) fondui kaupti numatyta 66,3 mln. eurų, o atlygio Turto bankui suma 2023 m. sudaro – 7,7 mln. eurų.

Lietuvos statistikos departamentui 2023 m. papildomai siūloma skirti 0,3 mln. eurų LR pakartotinio sveikatos duomenų naudojimo įstatymu priskirtoms funkcijoms įgyvendinti.

Ekonomikos konkurencingumo ir valstybės informacinių išteklių valstybės veiklos sritis

Pagrindiniai tikslai Ekonomikos konkurencingumo ir valstybės informacinių išteklių valstybės veiklos srityje – skatinti šalies konkurencingumą diegiant inovacijas, išnaudoti skaitmeninės ekonomikos potencialą, didinti Lietuvos valstybės patrauklumą investicijoms,

saugoti veiksmingą konkurenciją dėl vartotojų gerovės (įgyvendinant Lietuvos konkurencijos politiką bei prižiūrint, kaip Lietuvos rinkos dalyviai ir viešojo administravimo subjektai laikosi jos kompetencijai priskirtų įstatymų reikalavimų) ir užtikrinti darnius, skaidrius ir racionalius viešuosius pirkimus.

Diegiant inovacijas ir pažangias technologijas siekiama, kad 2023 m. verslo sektoriaus išlaidos moksliniams tyrimams ir eksperimentinei plėtrai sudarytų ne mažiau kaip 0,4 proc. bendrojo šalies vidaus produkto ir ne mažiau kaip 51 proc. įmonių vykdytų inovacinę veiklą; valstybės skaitmeninimo srityje siekiama, kad pagal Skaitmeninės ekonomikos ir visuomenės indeksą (DESI) Lietuva iš 14 vietos (2021 m.) 2023 m. pakiltų į 12 vietą; skatinant prekių ir paslaugų eksportą – pasiekti, kad lietuviškos kilmės prekių ir paslaugų eksportas nuo 31 332,6 mln. eurų 2021 m. išaugtų iki 34 064 mln. eurų 2023 m.

Ekonomikos konkurencingumo ir valstybės informacinių išteklių valstybės veiklos sričiai finansuoti 2023 m. iš viso siūloma skirti 590,2 mln. eurų, iš jų 403,6 mln. eurų 2023 metais planuojama skirti papildomai (2022 m. papildomai skirta 42,8 mln. eurų): 314,9 mln. eurų – 2021–2027 m. Europos Sąjungos struktūrinių fondų, Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonės, prisitaikymo prie Brexit'o bei Modernizavimo fondo lėšų, 86,3 mln. eurų valstybės biudžeto lėšų ir 1,6 mln. eurų bendrojo finansavimo lėšų. Didžiąją dalį lėšų – 191,3 mln. eurų – siūloma skirti pažangiųjų technologijų ir inovacijų kūrimo skatinimui (finansinėms paskatoms startuoliams, dirbtinio intelekto, blokų grandinės technologijoms, gamybos proceso skaitmeninimui ir automatizavimui remti, kompetencijų centrų infrastruktūrai gerinti, verslo inkubatoriams steigti, Inovacijų skatinimo fondui plėsti), 96 mln. eurų numatoma investuoti į valstybės skaitmeninimo plėtrą (valstybės informacinių išteklių konsolidavimą, pertvarką ir vystymą, inovatyvių technologinių bei duomenų valdymo sprendimų diegimą). Be to, 43,7 mln. eurų siūloma skirti tiesioginėms užsienio ir vietinėms investicijoms skatinti (mokslinių tyrimų eksperimentinės plėtros ir inovacijų diegimo projektams, užsienio investuotojams skatinti investuoti į gamybos ir paslaugų sektorius ir kurti naujas darbo vietas Lietuvoje, savivaldybių infrastruktūrai gerinti), 35,5 mln. eurų – pramonės perorientavimui link klimatui neutralios ekonomikos (energijos vartojimo efektyvumą didinančių gamybos technologijų diegimui, atsinaujinančių energijos išteklių panaudojimui, specializuotoms finansinėms priemonėms, skirtoms mažoms ir vidutinėms pramonės įmonėms remti).

Be to, Ekonomikos ir inovacijų ministerijos, jai pavaldžių įstaigų, Lietuvos atstovų užsienyje, Viešųjų pirkimų tarnybos, Konkurencijos tarybos darbo užmokesčio fondui didinti 2023 m. papildomai siūloma skirti 5,4 mln. eurų.

Valstybės saugumo ir gynybos valstybės veiklos sritis

Valstybės saugumo ir gynybos valstybės veiklos srities strateginis tikslas – stiprinti nacionalinį saugumą.

Siekiant šio tikslo siekiama, kad bendrų gynybai skirtų išlaidų, dalis nuo bendrojo vidaus produkto (toliau – BVP) 2023 metais sudarytų 2,52 proc.; profesinės karo tarnybos karių skaičius 2023 metais pasiektų 12 993 (2020 m. – 11 168); modernizacijai skiriamų lėšų dalis, palyginti su bendromis gynybai skirtomis išlaidomis, 2023 metais sudarytų 29 proc. (2020 m. sudarė 34 proc.); Lietuvos piliečių, žinančių, kaip reikia elgtis mobilizacijos atveju, dalis nuo visų Lietuvos gyventojų 2023 metais sudarytų 31 proc. (2020 m. – 28 proc.); Lietuvos piliečių, pasirengusių ginti šalį, dalis 2023 metais sudarytų 54 proc. nuo visų šalies gyventojų (2020 m. – 49 proc.); kibernetinio saugumo srityje bus siekiama, kad kibernetinio saugumo indeksas (Lietuvos įvertinimas balais) 2023 metais, nepaisant augančių grėsmių, išliktų tame pačiame lygmenyje, kaip ir 2018 metais – 98 balai.

Specialiųjų tyrimų tarnyba siekia šių veiklos rodiklių: nacionalinį korupcijos indeksą padidinti nuo 63 (2022 m.) iki 64 balų. (2023 m.); gyventojų, manančių, kad kyšis padeda spręsti problemas, dalį sumažinti nuo 65 proc. (2022 m.) iki 55 proc. (2023 m.); gyventojų manančių, kad Lietuva – saugi šalis gyventi, dalį padidinti iki 80 proc. (2025 m.).

2023 metais valstybės saugumo ir gynybos valstybės veiklos srities tikslams ir uždaviniams įgyvendinti siūloma skirti 1 852,9 mln. eurų valstybės biudžeto asignavimų, iš jų:

Krašto apsaugos ministerijai – 1 771,0 mln. eurų, Valstybės saugumo departamentui – 40,6 mln. eurų, Specialiųjų tyrimų tarnybai – 14,4 mln. eurų ir Vadovybės apsaugos tarnybai – 26,9 mln. eurų.

Palyginti su 2022 metais, Krašto apsaugos ministerijai 2023 m. skiriami asignavimai didėja 123,7 mln. eurų. Krašto gynybai numatyta valstybės biudžeto asignavimų suma (1 771,0 mln. eurų) sudaro 2,52 proc. prognozuojamo BVP.

Palyginus su 2022 metais Specialiųjų tyrimai tarnybai asignavimai sumažėjo 0,24 mln. eurų, kadangi 2022 m. baigiami ES techninės paramos lėšomis finansuojami projektai, taip pat užbaigta dalis įstaigos vykdomų informacinių technologijų modernizavimo veiklų.

Vadovybės apsaugos tarnybai 2023 m. siūlomi skirti asignavimai yra 3,6 mln. eurų didesni, nei 2022 metais. Papildomai numatyta 5,1 mln. eurų, iš jų 2,1 mln. eurų – NATO viršūnių susitikimui Lietuvoje pasirengti, 1,1 mln. eurų – pareigūnų darbo užmokesčiui padidinti, 0,7 mln. eurų – Lietuvos Respublikos diplomatinės tarnybų apsaugai užtikrinti, 1,2 mln. eurų – kitai tarnybos veiklai užtikrinti (priedams už stažą sumokėti, saugomo asmens apsaugai užtikrinti, komunalinėms išlaidoms apmokėti, pareiginės algos baziniam dydžiui padidinti, už administracinio pastato nuomą Turto bankui sumokėti). Kartu 1,5 mln. eurų sumažinti tikslinės paskirties asignavimai.

Viešojo saugumo valstybės veiklos sritis

Viešojo saugumo valstybės veiklos srities tikslas – stiprinti nacionalinį ir viešąjį saugumą. Įgyvendinant šį tikslą siekiama, kad gyventojų, laikančių Lietuvą saugia gyventi šalimi, dalis būtų 75 proc. (2020 m.), 2023 m. – 78 proc., 2024 m. – 80 proc. ir 2025 m. – 80 proc. nuo visų Lietuvos gyventojų.

2023 m. viešojo saugumo sričiai iš valstybės biudžeto numatoma skirti 755 mln. eurų, iš jų 77,5 mln. eurų ES paramos ir 11,1 mln. eurų bendrojo finansavimo lėšų.

Lyginant su 2022 metais, šiai valstybės veiklos sričiai numatomi 110,2 mln. eurų didesni asignavimai: didėja 46,9 mln. eurų Europos Sąjungos investicijų ir 6,5 mln. eurų bendrojo finansavimo lėšos, 1 mln. eurų auga įstaigų pajamų įmokos. Šiai sričiai papildomai siūloma skirti 87,1 mln. eurų tęstinės veiklos priemonėms vykdyti, iš jų: 26 mln. eurų – vidaus reikalų sistemos statutinių įstaigų pareigūnų darbo užmokesčiui padidinti; 18,6 mln. eurų – pareiginės algos baziniam dydžiui, minimaliajai algai padidinti, darbuotojams, dirbantiems pagal darbo sutartis žemiausiems koeficientams padidinti ir pareiginės algos priedui už stažą sumokėti; 7,8 mln. eurų – padidėjusioms komunalinių paslaugų kainoms padengti; 7 mln. eurų – Valstybės sienos apsaugos tarnybai prie VRM ginkluotei atnaujinti pagal NATO nustatytus standartus; 7,3 mln. eurų – informacinėms sistemoms vystyti; 5,4 mln. eurų – NATO viršūnių susitikimui Lietuvoje saugumui užtikrinti; 3,4 mln. eurų – galimai radiologinei ar branduolinei avarijai dėl Astravo AE pasirengti (iš jų 1,7 mln. eurų sudaro specialios tikslinės dotacijos savivaldybių biudžetams civilinei saugai); 3,8 mln. eurų – dėl kuro kainų augimo statutinių pareigūnų važiavimo išlaidoms kompensuoti ir degalų išlaidoms padengti; 2,6 mln. eurų – tarptautinėms sankcijoms Lietuvos Respublikoje užtikrinti, nacionaliniam pinigų plovimo ir teroristų finansavimo rizikos vertinimui atlikti ir pinigų plovimo prevencijai stiprinti; 2 mln. eurų – civilinės saugos funkcijai stiprinti – parengties pareigūno pareigybei savivaldybėse įsteigti; 3,2 mln. eurų – kitoms priemonėms (viešojo ir privataus sektorių partnerystės projektams finansuoti, neteisėtai tabako gaminių apyvartai užkardyti, stipendijoms ir nuomos mokesčiui mokėti dėl bazinės socialinės išmokos augimo, Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamentui prie VRM civilinės saugos funkcijai vykdyti, Elektrėnų priešgaisrinės tarnybos pastatui statyti dėl išaugusios darbų vertės, automobilineis kopėčioms įsigyti ir kita); 31,3 mln. eurų mažėja dėl netęstinių priemonių, asignavimų perskirstymo tarp ministerijos valdymo sričių, sumažintos tikslinės paskirties lėšos.

Be to, šiai valstybės veiklos sričiai Finansų ministerijos pažangos lėšose, skirtose pažangos priemonėms įgyvendinti, Vidaus reikalų ministerijai iš valstybės biudžeto siūloma skirti 26,4 mln. eurų pažangos lėšų, kurios (patvirtinus pažangos priemonių aprašymus) būtų

naudojamos galimai radiologinei ar branduolinei avarijai dėl Astravo AE pasirengti (iš jų: 23,2 mln. eurų – Valstybės sienos apsaugos tarnybai prie VRM sraigtasparniui, mobiliajai vadavietei įsigyti; 3,2 mln. eurų – Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamentui prie VRM dviejų naujų valstybės rezervų civilinės saugos priemonių atsargoms saugoti sandėlių projektavimo darbams atlikti, mobiliajai švarinimo įrangai įsigyti, karštajai telefonų linijai 24/7 įsteigti).

Kultūros ir visuomenės informavimo valstybės veiklos sritis

Kultūros valstybės veiklos srities strateginis tikslas – stiprinti tautinį ir pilietinį tapatumą, didinti kultūros svarbą ir visuomenės kūrybingumą. Įgyvendinant šį tikslą gyventojai skatinami dalyvauti kultūrinėse veiklose ir prisidėti prie kultūros plėtros. Siekiama, kad mažiau palankesni kultūrinį prieinamumą turinčių gyventojų, dalyvaujančių kultūrinėse veiklose, dalis padidėtų nuo 6,6 proc. (2020 m.) iki 9,9 proc. 2023 metais. Taip pat siekiama, kad kultūros paslaugų tolygumas ir prieinamumas regionų gyventojams padidėtų nuo 74 proc. (2019 m.) iki 77 proc. Įgyvendinant šį tikslą kartu bus siekiama atgaivinti visuomenei reikšmingą kultūros ir tautinį paveldą ir didinti jo naudojimą visuomenės poreikiams (įveikintų kultūros paveldo objektų dalis nuo 25 proc. (2019 m.) padidėtų iki 28 proc. 2023 metais).

Kultūros valstybės veiklos sričiai 2023 metais siūloma skirti 411,1 mln. eurų, iš jų Kultūros ministerijai ir jai pavaldžioms kultūros ir meno įstaigoms finansuoti – 240,1 mln. eurų, nacionalinėms kultūros įstaigoms – 82,2 mln. eurų, Lietuvos nacionaliniam radiui ir televizijai 63,4 mln. eurų, Lietuvos vyriausiojo archyvaro tarnybai – 13,4 mln. eurų.

Kultūros ir meno darbuotojų darbo užmokesčiui visose valstybės veiklos srityse ir savivaldybėse dirbantiems darbuotojams didinti projekte numatyta 27,9 mln. eurų. Šios lėšos leis kultūros ir meno darbuotojų darbo užmokestį kitais metais padidinti 15 procentų. Taip pat siūloma skirti lėšų komunalinėms išlaidoms dėl padidėjusių energetinių išteklių kainų bei infliacijos ir valstybės investicijų programos ir kitų projektų pabrangimui finansuoti – šiems tikslams papildomai siūlant skirti 16,4 mln. eurų. Biudžeto projekte numatyta 2,8 mln. eurų Kultūros ministerijos vykdomoms pažangos priemonėms. Taip pat numatyta užbaigti įsigyti ir suremontuoti Kauno ir Klaipėdos paštų pastatus – tam siūloma skirti dar 1,5 mln. eurų, dar 1 mln. eurų skiriama kultūros įstaigų plėtrai, įveiklinant kultūros objektus po jų atidarymo ar priskiriant jiems naujas funkcijas.

Socialinės apsaugos ir užimtumo valstybės veiklos sritis

Socialinės apsaugos ir užimtumo valstybės veiklos srities tikslas – didinti gyventojų socialinę gerovę ir įtrauktį, stiprinti sveikatą ir gerinti Lietuvos demografinę padėtį. Siekiant šio tikslo bus įgyvendinami devyni uždaviniai: mažinti pajamų nelygybę (pajamų pasiskirstymo skirtumas kartais sumažės nuo 6,1 2020 m. iki 5,9 2023 metais), didinti neįgaliųjų ir jų šeimų, senyvo amžiaus žmonių bei kitų pažeidžiamų ir socialinėje atskirtyje esančių grupių gerovę (neįgaliųjų gyvenimo kokybės indeksas 2023 metais padidės iki 54 balų (2021 m. - 52,07 balai), didinti darbo ieškančių asmenų įsidarbinimo galimybes ir užimtumo rėmimo sistemos veiksmingumą ir efektyvumą (pakartotinai per 12 mėn. nuo neterminuoto įsidarbinimo įregistruotų bedarbių dalis sumažės nuo 24,5 (2021 m.) iki 17 proc.), gerinti aplinką šeimai, siekiant didinti gimstamumą ir gyvenimo kokybę bei sudaryti sąlygas derinti darbo ir šeiminius įsipareigojimus (namų ūkių su vaikais skurdo lygis 2023 m. sudarys 16 proc. (išankstiniais LSD duomenimis 2021 m. -15,2 proc.), plėtoti neįgaliesiems tinkamą aplinką visose gyvenimo srityse (fizinės ir informacinės aplinkos prieinamumo lygis neįgaliesiems pagerės nuo 47,04 proc. 2021 metais iki 45,5 proc.), stiprinti socialinio aktyvumo ir socialinės atsakomybės nuostatas visuomenėje bei bendruomeniškumą (siekiama, kad pilietinės galios indeksas sudarytų 43 (iš 100), skatinti verslo atsakomybę ir stiprinti dialogą bei gerinti darbo vietų kokybę.

Socialinės apsaugos ir užimtumo veiklos sričiai 2023 metais siūloma skirti 5 070,9 mln. eurų, iš kurių daugiau, kaip pusė – 2 698,8 mln. eurų – bazinei pensijai mokėti. Iš viso 2023 metais, palyginti su 2022 metais, papildomai iš valstybės biudžeto siūloma skirti per 418 mln. eurų, iš jų 257,1 mln. eurų – bazinei pensijai mokėti. Prognozuojama, kad 2023 m. vidutinė

metinė senatvės pensija, turint būtinąjį stažą, bus 575,31 eurų, t.y. bus 73,59 eurai arba 14,7 proc. didesnė nei 2022 metais.

Atsižvelgiant į prekių ir paslaugų kainų augimą siūloma skirti 223 mln. eurų socialinės paramos išmokų ir valstybinių pensijų baziniams dydžiams indeksuoti. Nuo 2023 m. sausio 1 d., palyginti su 2022 m. sausio 1 d., socialinės paramos išmokos (socialinė pašalpa, būsto šildymo išlaidų kompensacijos, išmokos vaikams, šalpos išmokos, slaugos ir priežiūros išlaidų tikslinės kompensacijos neįgaliesiems ir kt.) padidės nuo 17 iki 23 procentų.

Taip pat papildomų lėšų siūloma skirti skatinamosioms įmokoms į pensijų fondus mokėti – 47,7 mln. eurų, kompleksinei neįgalųjų socialinės integracijos sistemai plėtoti (naujo negalios nustatymo modelio, atitinkančio asmens individualius poreikius, sukūrimas ir laikino atokvėpio neįgalųjų artimiesiems paslaugos) – 8,7 mln. eurų, socialinės priežiūros šeimoms paslaugoms (bus įsteigta 250 individualios priežiūros darbuotojų pareigybių savivaldybėse pagalbai šeimoms su mažamečiais vaikais ir neįgaliais vaikais) – 4,5 mln. eurų, vaikų dienos socialinei priežiūrai – 2 mln. eurų, komunalinėms paslaugoms augant energijos produktų kainoms apmokėti – 2,4 mln. eurų.

Pažymėtina, kad kitais metais socialinės globos įstaigų darbuotojų darbo užmokesčiui didinti vidutiniškai apie 9 proc. siūloma skirti 3 mln. eurų, o vaiko teisių, neįgalųjų ir užimtumo specialistų darbo užmokesčiui didinti vidutiniškai apie 6 proc. – 4 mln. eurų. Dėl valstybės tarnautojų, pareigūnų, politikų ir teisėjų pareigines algos bazinio dydžio (iki 186 eurų), MMA (iki 840 eurų), minimaliems biudžetinių įstaigų darbuotojų koeficientams padidinti papildomai siūloma skirti apie 14 mln. eurų.

Transporto ir ryšių valstybės veiklos sritis

Transporto ir ryšių valstybės veiklos srities strateginis tikslas – gerinti transporto, energetinį ir skaitmeninį vidinį ir išorinį junglumą, kurį įgyvendinant siekiama, kad transporto paslaugų eksportas didėtų nuo 7028 mln. eurų 2019 m. iki 7510 mln. eurų 2023 m., kad Lietuvos vieta ES transporto infrastruktūros ir paslaugų švieslentėje pakiltų iš 14 vietos 2018 m. į 13 vietą 2023 m., kad Lietuvos skaitmeninio junglumo infrastruktūros indeksas (DESI subindeksas) pakiltų nuo 19 2019 m. iki 17 2023 m.

Transporto ir ryšių sričiai 2023 metų valstybės biudžete siūloma skirti 1046,4 mln. eurų, iš jų Susisiekimo ministerijai – 1036,5 mln. eurų arba 61 mln. eurų daugiau negu 2022 m. ir Ryšių reguliavimo tarnybai – 9,9 mln. eurų arba 0,4 mln. eurų daugiau negu 2022 m. (dėl planuojamų surinkti biudžetinių įstaigų pajamų įmokų).

Susisiekimo ministerijai 2023 metais papildomai siūloma skirti valstybės biudžeto lėšų: 0,5 mln. eurų darbo užmokesčiui, 1,5 mln. eurų komunalinėms išlaidoms, 21,2 mln. eurų Kelių priežiūros ir plėtros programai finansuoti, 49 mln. eurų pažangos priemonei "Gerinti susisiekimą kelių transportu", 20,6 mln. eurų bendrai su ES lėšomis finansuojamų projektų (elektrifikavimas, sankirtų eliminavimas) pabrangimui finansuoti, 7,5 mln. eurų geležinkelio transporto paslaugų nuostoliams kompensuoti, 4,6 mln. eurų priemonei „Parngties krizinėms situacijoms stiprinimas“ finansuoti, 23 mln. eurų Europos Sąjungos ir kitos tarptautinės finansinės paramos lėšų ir kt. Didžiausia dalis Susisiekimo ministerijai skirtų asignavimų siūloma skirti Kelių transporto plėtros ir priežiūros priemonėms – 617 mln. eurų (Kelių priežiūros ir plėtros programos ir Europos sąjungos fondų lėšos), geležinkelių transporto infrastruktūros projektams – 148 mln. eurų, geležinkelių jungties "Rail Baltica" plėtrai – 94,5 mln. eurų.

Sveikatos valstybės veiklos sritis

Sveikatos valstybės veiklos srities strateginis tikslas – didinti gyventojų socialinę gerovę ir įtrauktį, stiprinti sveikatą ir gerinti Lietuvos demografinę padėtį. Įgyvendinant tikslą 2023 metais siekiama, kad prevencinėmis priemonėmis išvengiama mirtingumas 100 tūkst. gyventojų sumažėtų nuo 293 (2018 m.) iki 255,8, mirtingumas dėl savižudybių 100 tūkst. gyventojų sumažėtų nuo 23,5 (2019 m.) iki 20,42. Gydytojų priemonėmis išvengiama mirtingumas 100 tūkst. gyventojų sumažėtų nuo 186 (2017 m.) iki 165, o gyventojų išlaidos

sveikatos priežiūros paslaugoms ir prekėms, skaičiuojant nuo visų einamųjų išlaidų, sumažėtų nuo 32,3 proc. (2019 m.) iki 24,7 proc.

Sveikatos valstybės veiklos sričiai 2023 metais siūloma skirti 1 319,3 mln. eurų, arba 118 mln. eurų daugiau, palyginti su 2022 metais.

Didžioji lėšų dalis – 987,6 mln. eurų – bus skiriama Privalomojo sveikatos draudimo fondo (toliau – PSDF) biudžetui, iš jų 783,5 mln. eurų – įmokai už valstybės lėšomis draudžiamus asmenis sumokėti. Planuojama, kad valstybės lėšomis draudžiamųjų asmenų skaičius sumažės 62,5 tūkst. asmenų (2022 m. – 1519,7 tūkst., 2023 m. – 1457,2 tūkst. asmenų), o įmoka už vieną valstybės lėšomis draudžiamą asmenį padidės 29,3 euro ir 2023 metais sudarys 537,7 euro.

Sveikatos draudimo įstatyme nustatytoms iš valstybės biudžeto finansuojamoms funkcijoms (gyvybei gelbėti ir išsaugoti, ortopedijos techninėms priemonėms, Nacionalinei imunoprofilaktikos programai, neapdraustųjų asmenų būtinajai pagalbai, 75 ir vyresnių bei mažas pajamas gaunančių gyventojų kompensuojamųjų vaistų priemokoms dengti ir kt.) įgyvendinti pagal Valstybinės ligonių kasos planuojamą poreikį PSDF biudžetui numatyta visa suma – 198,2 mln. eurų.

Startuojančioms pažangos priemonėms, kuriomis yra įgyvendinama sveikatos apsaugos sistemos reforma – pertvarkyti asmens sveikatos priežiūros įstaigų tinklą, tobulinti infekcinių ligų valdymą, greitosios medicinos pagalbos reformai vykdyti, pacientų pavėžėjimo paslaugos modeliui sukurti ir išbandyti, ilgalaikės priežiūros paslaugų teikimo mobilioms komandoms suformuoti, 2023 metais siūloma skirti 114,7 mln. eurų, iš jų beveik 21 mln. eurų – valstybės biudžeto lėšų ir 93,7 mln. eurų – ES ir kitos finansinės paramos bei bendrojo finansavimo lėšų. Taip pat papildomai 9,4 mln. eurų siūloma skirti naujam gydytojų rezidentų darbo apmokėjimo modeliui įgyvendinti.

Švietimo, mokslo ir sporto valstybės veiklos sritis

Švietimo, mokslo ir sporto valstybės veiklos srityje įgyvendinant tikslą – pereiti prie mokslo žiniomis, pažangiosiomis technologijomis, inovacijomis grįsto darnaus ekonomikos vystymosi ir didinti šalies tarptautinį konkurencingumą, siekiama, kad aukštojo mokslo ir valdžios sektorių mokslinių tyrimų ir eksperimentinės plėtros (toliau – MTEP) finansavimas iš ES ir tarptautinių organizacijų lėšų nuo viso aukštojo mokslo ir valdžios sektorių MTEP finansavimo sudarytų 5,5 proc., kai 2021 metais sudarė 5,2 proc. Siekiant tikslo – didinti švietimo įtrauktį ir veiksmingumą atitikties asmens ir visuomenės poreikiams ir įgyvendinant uždavinį – pagerinti ugdymosi rezultatus ir sumažinti jų atotrūkį, siekiama, kad mokinių, nepasiekusių 2 (iš 6) tarptautinio penkiolikmečių skaitymo gebėjimų tyrimo PISA lygio, dalis sumažėtų nuo 24,4 (2018 m.) iki 21,3 – 2023 metais.

Švietimo, mokslo ir sporto valstybės veiklos sričiai 2023 metais siūloma skirti 2 513,8 mln. eurų, iš jų 2 132,5 mln. eurų – Švietimo, mokslo ir sporto ministerijai, ir 381,3 mln. eurų – mokslo ir studijų institucijoms. Įsipareigojimams, pradėtiems vykdyti 2021 ir 2022 metais (ankstyvojo ugdymo mokytojų nekontaktinėms valandoms didinti ir 150 naujų švietimo pagalbos specialistams priimti nuo 2022 m. rugsėjo 1 d., padidintoms studijų kainoms finansuoti), tęsti 2023 metais papildomai siūloma skirti 15,6 mln. eurų. Naujai prisiimamiems įsipareigojimams, t. y. didinti mokytojų, mokyklų vadovų ir kitų pedagoginių darbuotojų, taip pat dėstytojų, mokslininkų ir neakademinį darbuotojų darbo užmokestį vidutiniškai 13 procentų nuo 2023 m. sausio 1 d. numatyta atitinkamai 145,5 mln. eurų ir 33,4 mln. eurų, taip pat dar 14,4 mln. eurų – pedagogų stipendijoms (priimtiems į aukštąsias mokyklas nuo 2022-09-01) mokėti, lituanistinio švietimo programoms užsienyje finansuoti, studijų kainai kompensuoti valstybės nefinansuojamose studijų vietose studijuojantiems studentams, papildomoms švietimo pagalbos specialistų pareigybėms steigti, mokinių pasiekimams vertinti, mokymosi spragoms šalinti po pasiekimų patikrinimų, nacionalinėms ir tarptautinėms mokinių olimpiadoms organizuoti, Nacionalinės švietimo agentūros pertvarkai atlikti, socialinėms stipendijoms mokėti. MTEP veikloms finansuoti papildomai numatyta 43 mln. eurų.

Švietimo, mokslo ir sporto veiklos sričiai siūloma skirti ES ir kitos tarptautinės paramos bei bendrojo finansavimo lėšų 65,5 mln. eurų daugiau, nei 2022 metais.

Teisingumo valstybės veiklos sritis

Teisingumo valstybės veiklos srities tikslas ir pagrindiniai uždaviniai – didinti teisingumo sistemos efektyvumą, veiksmingumą, teisingumo prieinamumą ir visuomenės pasitikėjimą teismais, vartotojų apsaugos sistema ir užtikrinti vartotojų ir verslo interesų pusiausvyrą ir kt. Įgyvendinant šiuos tikslus, 2023 metais siekiama tokių rodiklių pokyčių: valstybės garantuojamos teisinės pagalbos organizavime ir (ar) teikime dalyvaujančių subjektų ir paslaugų gavėjų, palankiai vertinančių sistemą, dalis padidėtų nuo 75 proc. (2022 m.) iki 78 proc.; patentinių paraiškų pagal Patentinės kooperacijos sutartį (PCT) skaičius vienam mlrd. bendrojo vidaus produkto (perkamosios galios standartais) padidėtų nuo 0,7 (2022 m.) iki 0,9 (2023 m.); bausmę atlikusių asmenų, grįžusių į laisvės atėmimo vietas, dalis sumažėtų nuo 23,6 proc. (2022 m.) iki 23,1 proc. (2023 m.); Lietuvos laisvės atėmimo vietose laikomų asmenų skaičius, tenkantis 100 tūkst. gyventojų, sumažėtų nuo 175 (2022 m.) iki 165 (2023 m.); asmenų, per metus lygtinai paleistų iš laisvės atėmimo vietų, dalis, palyginti su bendru paleistų asmenų skaičiumi, padidėtų nuo 50 proc. (2022 m.) iki 51 proc. (2023 m.), didžiausias apylinkių teismų darbo krūvio nuokrypis nuo apylinkės teismų darbo krūvio vidurkio sumažėtų nuo 28 proc. (2022 m.) iki 27 proc. (2023 m.).

Teisingumo valstybės veiklos sričiai 2023 m. siūloma skirti iš viso 310,1 mln. eurų. Teisingumo ministerijai ir jai pavaldžioms biudžetinėms įstaigoms siūloma skirti 152,6 mln. eurų arba 21,9 mln. daugiau nei 2022 m. Papildomai 5,5 mln. eurų siūloma skirti pabrangusių energetinių išteklių kainoms kompensuoti, 2,3 mln. eurų nuteistųjų maitinimo išlaidoms bei probacijai, 3 mln. eurų plėtros programoms įgyvendinti, 4,8 mln. eurų statutinių pareigūnų bei bausmių vykdymo sistemos medicinos darbuotojų darbo užmokesčiui padidinti, 3,5 mln. eurų baziniam dydžiui ir minimaliai mėnesinei algai didinti, priedams už tarnybos Lietuvos valstybei stažą mokėti ir kitiems tikslams.

Teismams (įskaitant Konstitucinį Teismą) iš viso siūloma skirti 93,1 mln. eurų, arba 5,8 mln. eurų daugiau, nei 2022 m. Papildomas lėšas siūloma numatyti: 1,5 mln. eurų pašto išlaidoms, 1,6 mln. eurų pabrangusių energetinių išteklių kainoms kompensuoti, 2,8 mln. kitoms reikmėms (baziniam dydžiui ir minimaliai mėnesinei algai didinti, priedams už tarnybos Lietuvos valstybei stažą mokėti, migrantų teisinėms byloms nagrinėti ir kita).

Nacionalinei teismų administracijai iš viso skirta 16,0 mln. eurų, arba 1,7 mln. eurų daugiau, nei 2022 m., iš jų – Europos ekonominės erdvės finansinės paramos lėšos Europos ekonominės erdvės finansinės paramos bendrojo finansavimo lėšos didėja 0,5 mln. eurų. Papildomai skirta lėšų teismų informacinių sistemų infrastruktūros ir taikomosios programinės įrangos priežiūros paslaugoms ir kitoms teismų informacinių sistemų veikimui užtikrinti reikiamoms priemonėms įsigyti, teisėjų valstybinėms pensijoms mokėti, darbo užmokesčiui, padidėjus pareiginės algos baziniam dydžiui bei priedams už tarnybos Lietuvos valstybei stažą, mokėti ir kitiems poreikiams.

Generalinei prokuratūrai siūloma skirti iš viso 41,1 mln. eurų. Asignavimai, palyginti su 2021 m. didėja 0,6 mln. eurų. Papildomai lėšos skirtos baziniam dydžiui ir minimaliai mėnesinei algai didinti, priedams už tarnybos Lietuvos valstybei stažą mokėti, pranešėjų instituto viešinimui, techninei ir programinei įrangai atnaujinti, pažangos priemonei įgyvendinti ir kitai veiklai vykdyti.

Kitiems šios valstybės veiklos srities asignavimų valdytojams siūloma skirti 7,2 mln. eurų (Seimo kontrolierių įstaigai – 1,4 mln. eurų, Vaiko teisių apsaugos kontrolieriaus įstaigai – 0,7 mln. eurų, Lygių galimybių kontrolieriaus tarnybai – 0,7 mln. eurų, Mokestinių ginčų komisijai – 0,7 mln. eurų, Valstybinei duomenų apsaugos inspekcijai – 1,6 mln. eurų, Lietuvos administracinių ginčų komisijai – 2,1 mln. eurų).

Užsienio politikos valstybės veiklos sritis

Užsienio politikos valstybės veiklos tikslas – stiprinti Lietuvos įtaką pasaulyje ir ryšius su diaspora, kurio bus siekiama įgyvendinant uždavinį stiprinti atstovavimą Lietuvos interesams tarptautinėje erdvėje ir diasporos politiką. Įgyvendinant šį uždavinį siekiama,

padidėtų oficialios paramos vystymuisi kriterijus atitinkančių vystomojo bendradarbiavimo veiklų finansavimo apimtis iki 0,18 proc. BVP (2021 m. – 0,16 proc.).

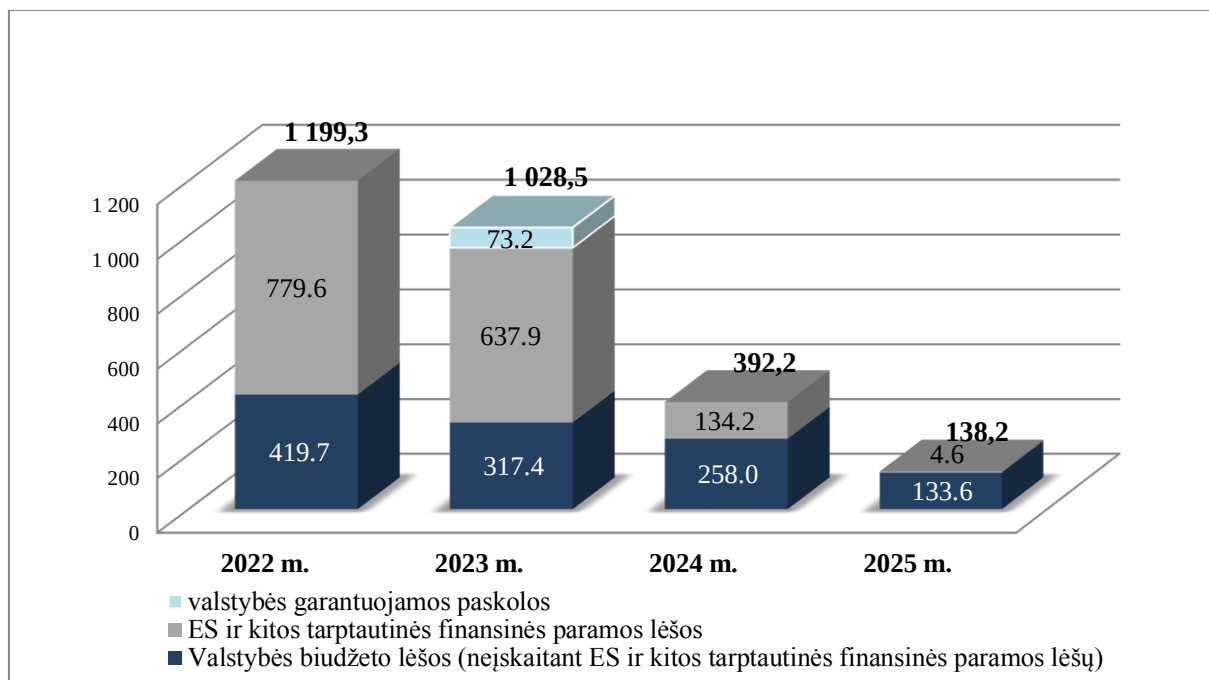
Užsienio reikalų ministerijai 2023 metais siūloma skirti 147,9 mln. eurų, arba 48,9 mln. eurų daugiau, nei 2022 metais, iš jų 25,7 mln. eurų – NATO vadovų susitikimui Lietuvoje 2023 metais organizuoti, 11 mln. eurų – nuo karo nukentėjusios Ukrainos atstatymo projektams finansuoti, 5,5 mln. eurų – darbuotojų socialinėms garantijoms užtikrinti, kad būtų sudarytos sąlygos veiksmingai, profesionaliai diplomatinei tarnybai, 2,4 mln. eurų – diplomatinė atstovybių pastatų Lenkijoje ir Latvijoje remontui atlikti. Be to, patvirtinus pažangos priemonių aprašymus, 2,8 mln. eurų 2023 metais siūloma skirti iš Finansų ministerijos rezervinėje programoje pažangos priemonėms suplanuotų lėšų diplomatinė atstovybių Šveicarijoje ir Vokietijoje plėtrai finansuoti.

Žemės ir maisto ūkio, kaimo plėtros ir žuvininkystės, veterinarijos ir žemės tvarkymo valstybės veiklos sritis

Žemės ir maisto ūkio, kaimo plėtros ir žuvininkystės, veterinarijos ir žemės tvarkymo srities veiklos tikslas – užtikrinti ilgalaikį konkurencingo ir tvaraus žemės, maisto ūkio bei kaimo vystymą ir sudaryti palankias sąlygas žuvininkystės sektoriaus konkurencingumui ir plėtrai. Įgyvendinant tikslą siekiama, kad žemės ūkio ir maisto produktų sumažėjęs eksporto pokytis palyginti su praėjusiais metais padidėtų nuo 1,7 proc. 2023 metais iki 2,5 proc. 2024 metais (2021 m. šis rodiklis sudarė -2,4 proc.) bei siekiama, kad žuvininkystės produktų eksporto pokytis nuo -1,96 proc. (2021 m.) padidėtų iki 0,5 proc. 2023-2025 metais. Be to, užtikrinant augalų sveikatingumą ir stiprinant visuomenės sveikatą, numatoma palaikyti tokią pačią augalų sveikatingumo rodiklio reikšmę 2023-2025 m. – 98,2 proc. (2020 m. – 98,3 proc.).

Žemės ir maisto ūkio, kaimo plėtros ir žuvininkystės, veterinarijos ir žemės tvarkymo valstybės veiklos sričiai 2023 metais siūloma skirti 1 083,3 mln. eurų, t. y. 119,5 mln. eurų mažiau, palyginti su 2022 m. biudžetu. Didžioji šio mažėjimo dalis yra susijusi su 77,5 mln. eurų mažėjančiomis Europos Sąjungos paramos lėšomis, 31 mln. eurų perduotomis lėšomis Aplinkos ministerijai Lietuvos Respublikos žemės įstatymo Nr. I-446 pakeitimo įstatymu Nr. XIV-1311 bei Lietuvos Respublikos gyvūnų gerovės ir apsaugos įstatymo Nr. VIII-500 3 ir 7 straipsnių pakeitimo įstatymu Nr. XIV-974 priskirtoms žemės tvarkymo ir Gyvūnų augintinių registro valdytojo funkcijoms įgyvendinti. Be to, 5,2 mln. Eur – didėja bendrojo finansavimo lėšos bei 15,6 mln. eurų numatoma daugiau valstybės biudžeto asignavimų. Iš 1 083,3 mln. eurų bendros asignavimų sumos: 429,3 mln. eurų – numatoma skirti žemės, maisto ūkiui ir kaimo plėtrai skatinti bei pereinamojo laikotarpio nacionalinei paramai mokėti; 578,5 mln. eurų – tiesioginėms išmokoms iš Europos Sąjungos biudžeto mokėti; 39,4 mln. eurų – valstybinei maisto ir veterinarijos kontrolei; 27,9 mln. eurų – žuvininkystės plėtrai bei 8,2 mln. eurų – fitosanitarijai ir augalų apsaugai.

3. Valstybės investicijų 2023–2025 metų programa

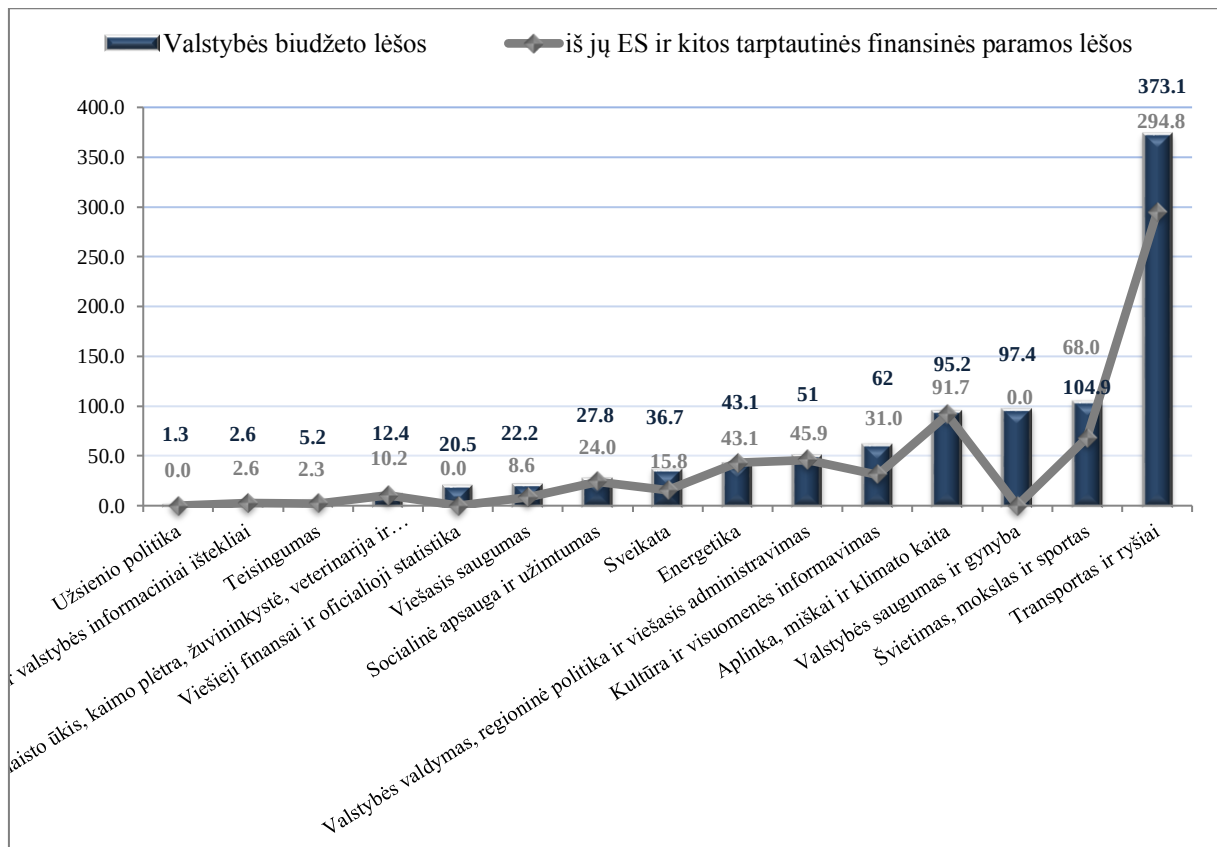

13 pav. Valstybės kapitalo investicijos 2022–2025 metais, mln. eurų

Lietuvos Respublikos valstybės remiamų programų investicijų projektams (investicijų projektų įgyvendinimo programoms) įgyvendinti 2023–2025 metams planuojamos Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto ir valstybės garantuojamų paskolų lėšos. Valstybės garantuojamų paskolų lėšos (73,2 mln. eurų) numatomos tik 2023 metams siekiant užtikrinti transporto ir ryšių srities (akcinės bendrovės LTG Infra) bendrai iš 2014–2020 metų ES investicijų veiksmų programos ir Europos infrastruktūros tinklų plėtros priemonės lėšų įgyvendinamų investicijų projektų finansavimą ir sudaro 7,1 proc. valstybės lėšų, kurios numatomos valstybės remiamų programų investicijų projektams (investicijų projektų įgyvendinimo programoms) 2023 metais finansuoti.

Iš 13 pav. pateiktos diagramos matyti, kad Valstybės investicijų 2023–2025 metų programoje numatomos skirti valstybės biudžeto lėšos (tarp jų ir ES ir kitos tarptautinės finansinės paramos lėšos) kasmet mažėja, nes, įgyvendinant Lietuvos Respublikos Seimo 2020 m. birželio 25 d. priimto Lietuvos Respublikos investicijų įstatymo Nr. VIII-1312 2 ir 14 straipsnių pakeitimo įstatymo nuostatas, iki 2020 m. gruodžio 31 d. suplanuoti ir atrinkti investicijų projektai kasmet baigiami įgyvendinti arba jų įgyvendinimas stabdomas dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės, ministerijų ar kitų įstaigų priimtų sprendimų, taip pat baigiasi 2014–2020 metų ES investicijų veiksmų programos lėšomis investicijų projektų finansavimo laikotarpis. 2023 metais ES ir kitos tarptautinės finansinės paramos lėšos sudaro didžiąją dalį (66,8 proc.) valstybės remiamų programų investicijų projektams įgyvendinti numatomų skirti valstybės biudžeto lėšų, o nuo 2024 m. – jų dalis ženkliai mažėja ir 2024 metais sudaro 34,2 proc., o 2025 m. – tik 3,3 proc. valstybės biudžeto lėšų, kurios skiriamos valstybės remiamų programų investicijų projektams finansuoti.

Pažymėtina, kad dėl Rusijos Federacijos karo Ukrainoje poveikio globaliai ekonomikai ir išaugusios infliacijos iki nustatyto termino suplanuoti ir atrinkti investicijų projektai nėra sklandžiai įgyvendinami taip, kaip buvo planuota: padidėjo lėšų poreikis jų veikloms finansuoti, todėl daliai jų 2023–2025 m. numatoma skirti valstybės biudžeto ir valstybės garantuojamų paskolų lėšų papildomai, dalies – pratęsti įgyvendinimo terminus, o dalies – atsisakyti įgyvendinti iš valstybės biudžeto lėšų ir jiems planuotas skirti valstybės biudžeto lėšas numatyti prioritetiniams investicijų projektams finansuoti.

14 pav. Valstybės investicijų 2023 – 2025 metų programa. 2023 metų valstybės biudžeto lėšos pagal investavimo sritis, mln. eurų

Dėl šioje dalyje paminėtų pagrindinių priežasčių Valstybės investicijų 2023–2025 metų programoje kapitalo investicijoms 2023 metams numatomos skirti valstybės biudžeto lėšos, palyginti su 2022 metais, mažėja beveik 244 mln. eurų (iš jų 141,7 mln. eurų mažėja ES ir kitos tarptautinės finansinės paramos lėšos) arba 20,3 proc., ir mažėja beveik visų investavimo sričių investicijų projektams finansuoti. 2023 metams kapitalo investicijoms, palyginti su 2022 metais, numatomos skirti valstybės biudžeto lėšos daugiausia mažėja šioms investavimo sritims: transporto ir ryšių (53,4 mln. eurų), valstybės valdymo, regioninės politikos ir viešojo administravimo (beveik 51 mln. eurų), švietimo, mokslo ir sporto (34,1 mln. eurų), kultūros ir visuomenės informavimo (30,1 mln. eurų). Iš 14 paveikslėlyje pateiktos diagramos matyti, kad didžiausias finansavimo iš valstybės biudžeto lėšų intensyvumas yra transporto ir ryšių, švietimo, mokslo ir sporto bei valstybės saugumo ir gynybos sričių investicijų projektams.

Nepaisant neapibrėžtos ekonominės situacijos, preliminarai planuojama Valstybės investicijų 2023–2025 metų programos investicijų projektus užbaigti ne vėliau kaip iki 2025 m. gruodžio 31 d.

4. Lėšos, planuojamos perkelti iš kitų biudžetinių metų pagal Biudžeto sandaros įstatymo nuostatas

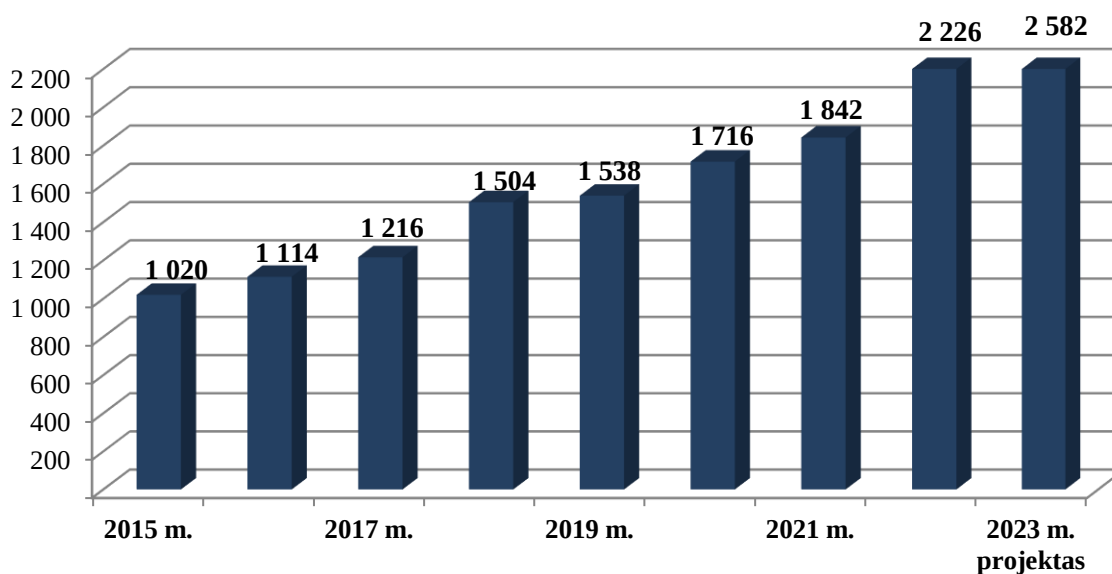
Atsižvelgiant į valstybės biudžeto asignavimų valdytojų pateiktą informaciją numatoma, kad preliminarus valstybės biudžeto lėšų, kurios pagal Lietuvos Respublikos biudžeto sandaros įstatymo 14 straipsnio 2 ir (arba) 3 dalis planuojamos perkelti iš 2022 biudžetinių metų, kai jos paliekamos asignavimų valdytojui naudoti viršijant Seimo patvirtintas bendras asignavimų sumas, likutis 2023 metais sudarys beveik 1,26 mln. eurų.

VI. SAVIVALDYBIŲ BIUDŽETŲ FINANSINIŲ RODIKLIŲ PROJEKTAS

Savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių projektas parengtas pagal Lietuvos Respublikos savivaldybių biudžetų pajamų nustatymo metodikos įstatymą Nr. VIII-385 (toliau – Metodikos įstatymas).

2023 metais savivaldybių savarankiškosioms funkcijoms vykdyti jų biudžetams bus skiriama 50,84 proc. GPM nuo įplaukų į konsoliduotus valstybės ir savivaldybių biudžetus, iš kurio pastovioji dalis sudaro 43,76 proc., kintamoji dalis – 7,08 proc.

GPM tenkantis savivaldybių biudžetams, palyginti su 2022 metais, didėja 356 mln. eurų.

15 pav. Gyventojų pajamų mokestis, tenkantis savivaldybių biudžetams, mln. eurų

Prognozuojama, kad valstybės ir savivaldybių biudžetai 2023 metais dėl priimtų ar numatomų priimti sprendimų mažės 358,7 mln. eurų iš GPM: mažės dėl neapmokestinamo pajamų dydžio didinimo (–202,4 mln. eurų), dėl 2020 metais pritaikytų atidėjimų (–64 mln. eurų), dėl sprendimo leisti atidėti mokesčius mokėtojams, susiduriantiems su finansiniais sunkumais dėl aukštų energijos kainų (–190,2 mln. eurų), tačiau didės dėl minimaliosios mėnesinės algos, mažiausių koeficientų didinimo, dėl pareiginės algos (atlyginimo) bazinio dydžio padidinimo (97,9 mln. eurų). Kadangi pagal Metodikos įstatymą dėl sprendimų, keičiančių savivaldybių biudžetų pajamas, savivaldybių pajamos iš GPM mažėja, todėl pastovioji GPM (procentais) dalis didinama 46,1 mln. eurų.

Kintamoji GPM (procentais) dalis skiriama:

1) 2018 – 2022 metų sumos kintamai gyventojų pajamų mokesčio daliai (procentais) apskaičiuoti – 241,6 mln. eurų;

2) savivaldybių išlaidų pokyčiams kompensuoti dėl Seimo ir Vyriausybės priimtų sprendimų 2023 metams savivaldybių išlaidų pokyčiai sudarys 118,2 mln. eurų: pareiginės algos (atlyginimo) baziniam dydžiui, minimaliajai mėnesinei algai ir minimaliems koeficientams padidinti, kultūros darbuotojų darbo užmokesčiui padidinti, biudžetinių įstaigų vadovaujančių darbuotojų minimaliems pareiginės algos koeficientams padidinti, pedagoginių darbuotojų, vykdančių neformalųjį vaikų švietimą ir ikimokyklinį/priešmokyklinį ugdymą, darbo užmokesčiui padidinti.

Valstybės biudžeto specialių tikslinių dotacijų savivaldybių biudžetams 2023 metais planuojama skirti 1503,3 mln. eurų, iš jų ugdymo reikmėms finansuoti 1187,6 mln. eurų, valstybinėms (valstybės perduotoms savivaldybėms) funkcijoms finansuoti 283,3 mln. eurų,

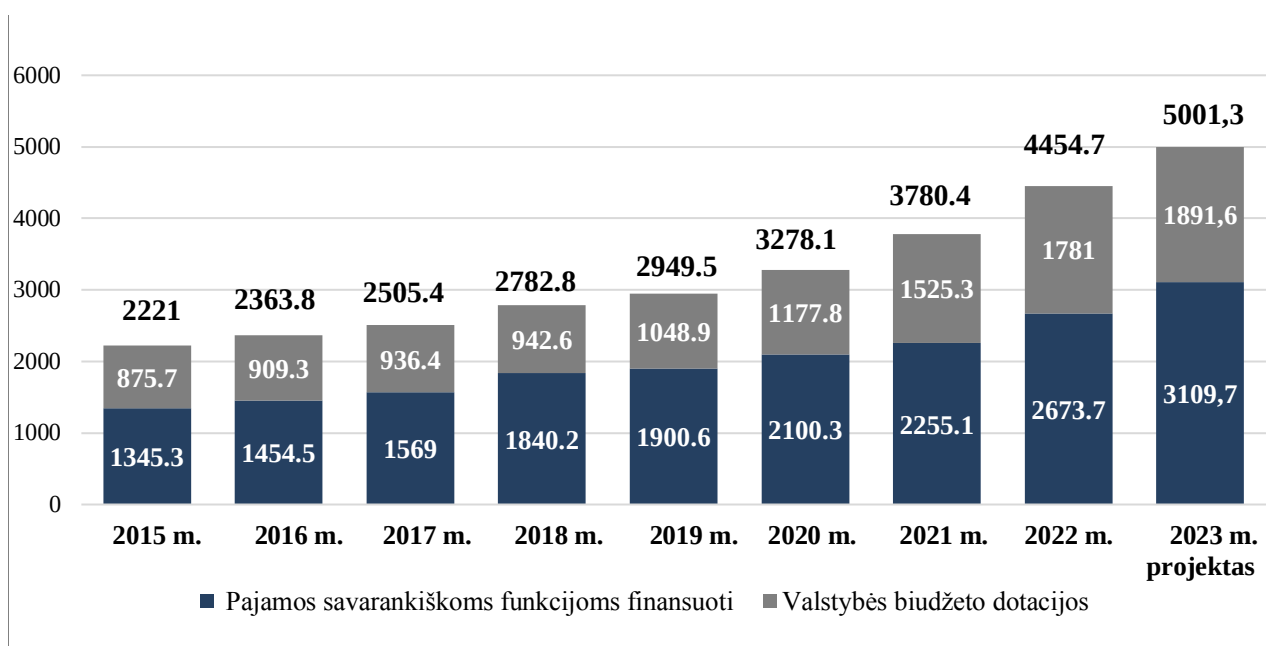
savivaldybių mokykloms (klasėms arba grupėms), skirtoms šalies mokiniams, turintiems specialiųjų ugdymosi poreikių, ir kitoms savivaldybėms perduotoms įstaigoms išlaikyti 32,4 mln. eurų. Šių dotacijų suma, palyginti su 2022 metais, yra 142,4 mln. eurų didesnė dėl numatomo papildomo lėšų skyrimo pedagogų darbo užmokesčiui padidinti, pareiginės algos (atlyginimo) baziniam dydžiui padidinti, minimaliajai mėnesinei algai padidinti.

16 lentelė. Prognozuojamos dotacijos savivaldybių biudžetams, tūkst. eurų

Asignavimų valdytojo pavadinimas	Dotacijos paskirties pavadinimas	Iš viso
Aplinkos ministerija		31 034
	Iš jų:	
	Sosnovskio barščio naikinimo darbams atlikti	560
	atliekų tvarkymo programos projektams vykdyti	1 200
	miestų miškų priežiūros, apsaugos ir tvarkymo darbams vykdyti	130
	ilgalaikiam materialiajam ir nematerialiajam turtui įsigyti	29 144
Finansų ministerija		14 537
	iš jų:	
	piliečių nuosavybės teisėms į išlikusius gyvenamuosius namus, jų dalis, butus, ūkinės – komercinės paskirties pastatus ir jų priklausinius atkurti ir kompensacijoms už išperkamą nekilnojamąjį turtą religinėms bendrijoms išmokėti	1 000
	pagal 2014–2020 metų Europos Sąjungos fondų investicijų veiksmų programą įgyvendinamų Europos socialinio fondo projektų nuosavam indėliui užtikrinti	1 642
	pagal 2014–2020 metų Europos Sąjungos fondų investicijų veiksmų programą įgyvendinamų infrastruktūros projektų nuosavam indėliui užtikrinti	11 895
Kultūros ministerija	ilgalaikiam materialiajam ir nematerialiajam turtui įsigyti	7 962
Socialinės apsaugos ir darbo ministerija		92 685
	iš jų:	
	būsto nuomos mokesčio daliai kompensuoti	237
	didinti darbo užmokestį socialinių paslaugų įstaigų ir socialinių paslaugų srities darbuotojams	5 600
	įgyvendinti Socialinių paslaugų šakos kolektyvinės sutarties įsipareigojimus	1 850
	įgyvendinti jaunimo politikai skirtas priemones	150
	įgyvendinti nevyriausybinių organizacijų ir bendruomeninės veiklos stiprinimo priemones	2 180
	vaikų dienos socialinei priežiūrai organizuoti, teikti ir administruoti	8 500
	plėtoti šeimoje ir bendruomenėje teikiamų paslaugų infrastruktūrą	500
	teikti paramą neįgaliųjų socialinei integracijai	14 128
	užtikrinti asmenų su negalia gyvenamosios aplinkos pritaikymą ir asmenų aprūpinimą techninės pagalbos priemonėmis	4 745
	užtikrinti asmenims, pradėjusiems gauti ilgalaikę socialinę globą iki 2007 m. sausio 1 d. iš apskričių viršininkų perduotose įstaigose, bendrųjų ir specialiųjų socialinių paslaugų finansavimą iš valstybės biudžeto lėšų	123

Asignavimų valdytojo pavadinimas	Dotacijos paskirties pavadinimas	Iš viso
	plėtoti kompleksinę neįgaliųjų socialinės integracijos sistemą (laikino atokvėpio paslaugos)	8 300
	bendruomeninių šeimos namų funkcijų vykdymas	1 500
	užtikrinti Lietuvos Respublikos piniginės socialinės paramos nepasiturintiems gyventojams įstatymo įgyvendinimą dėl valstybės remiamų pajamų dydžio padidinimo	44 571
	ilgalaikiam materialiajam ir nematerialiajam turtui įsigyti	301
Susisiekimo ministerija		179 252
	savivaldybėms vietinės reikšmės keliams (gatvėms) tiesti, taisyti (rekonstruoti), prižiūrėti ir saugaus eismo sąlygoms užtikrinti	
	iš jų:	
	einamiesiems tikslams finansuoti	81 559
	ilgalaikiam materialiajam ir nematerialiajam turtui įsigyti	97 693
Švietimo, mokslo ir sporto ministerija		42 488
	iš jų:	
	darbo vietų skaičiaus optimizavimui (skatinti pedagoginio personalo kaitą)	800
	neformaliojo vaikų švietimo įvairovei, prieinamumui ir kokybei padidinti	17 000
	savivaldybių mokyklų profesiniam mokymui	414
	socialinę riziką patiriančių vaikų ikimokykliniam ugdymui	4 127
	ilgalaikiam materialiajam ir nematerialiajam turtui įsigyti	20 147
Ekonomikos ir inovacijų ministerija	infrastruktūros, skirtos investicijoms pritraukti ir vietinės reikšmės keliams įrengti, plėtrai savivaldybėse	17 483
	iš jų:	
	einamiesiems tikslams finansuoti	1 483
	ilgalaikiam materialiajam ir nematerialiajam turtui įsigyti	16 000
Žemės ūkio ministerija	ilgalaikiam materialiajam ir nematerialiajam turtui įsigyti	2 880
IŠ VISO:		388 321

Savivaldybių biudžetų pajamos ir valstybės biudžeto dotacijos 2023 metais sudarys 5 001,3 mln. eurų. Palyginti su 2022 metais, jos didėja 12,3 proc., arba 546,6 mln. eurų.

16 pav. Savivaldybių biudžetų apimtis (mln. eurų)

Atsižvelgiant į tai, kad numatoma, kad 2022–2025 metais produkcijos atotrūkis nuo potencialo išliks neigiamas ir į Konstitucinio įstatymo nuostatas, kuriomis yra nustatyti reikalavimai savivaldybių biudžetams užtikrinti fiskalinę drausmę, 2023 metams nustatomi savivaldybių skolos, skolinimosi ir garantijų limitai.

Savivaldybės, kurios biudžeto planuojami asignavimai neviršija 0,3 procento praėjusių metų BVP to meto kainomis, metinio grynojo skolinimosi suma negalės viršyti 1,5 procento biudžeto pajamų, o savivaldybės, kurios asignavimai viršija 0,3 procento praėjusių metų BVP to meto kainomis, metinio grynojo skolinimosi suma gali viršyti pajamas savivaldybės biudžeto ciklinės dalies dydžiu, kurį pagal naujausią paskelbtą ekonominės raidos scenarijų apskaičiuoja Finansų ministerija.